

TORSDAG 23 NOVEMBER. NR 47/2017

Arbete med döden lindrade ångesten

Sidan 12

Steffansson tar över som missionsbas

Sidan 3

Vad jag lärde mig av att vara blyg

Sidan 7

► **DENNA VECKA:** FONTANA MEDIAS JULBILAGA

Dop räckte inte i domstol

Förvaltningsdomstolen trodde inte på asylsökandes berättelse om andaktsliv och omvändelse.

Sidan 4-5

Församlingshemmet i Borgå tillfälligt räddat

Sidan 4

Varför reser vi oss under Av himlens höjd?

Sidan 7

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Rätt tro och rätt handling

JARI TERVO har gjort sig känd som en vassstungad samhällskommentator och författare. Han har tidigare twittat sin erkänsla för kyrkans insatser för papperslösa och asylsökande.

Häromveckan upprepade han budskapet och sin frustration över hur Finland har hanterat flyende människor, nu bokstavligen ansikte mot ansikte med den myndighet som hanterar frågorna, eftersom inrikesministeriets kanslichef Päivi Nerg satt på första raden och väntade på sin tur. Hans känsloladdade inlägg levererades under Mediedagarna inför 450 deltagare från olika medieföretag, och indignationen fick en och annan att snegla mot första raden. Temat var vem som får rollen som offer i medierna. Tervos poäng var mycket tydlig: Rätt blir det inte alltid. Och också medierna har misslyckats.

DET FINNS en märklig mekanism i skeenden som utvecklas till absurditeter. Plötsligt är de bara, ifrågasätts inte. Det är i sådana lägen "offren" i medierna blir de poliser som förhindras att "bara göra sitt jobb" när de ska sätta en minderårig, ensam flicka på planet för att utvisas – men fördröjs av protesterande civila. Det är samma mekanism som gör att offerrollen i ett världsläge där fler än någonsin flyr för sina liv undan krig och elände erövrar av de finländare som spy ut sin galla på sajter för likasinnade över förtäckta soldater som kommer över gränsen och tar deras jobb och klagar över att storköksmaten saknar kryddor. Så berättigar de sitt handlande, som resulterar i de som lämnat allt för att slippa terrorn i hemländerna möts vid gränsen av plakaten "ISIS go home".

Det senaste slaget handlar om tron. Samma fula krafter riktas nu mot dem som konverterar till kristendomen här i Finland. I november 2017 är det med ens rumsrent att mäta någons tro, detta bland ett folk som sett det som ett tabu att tala offentligt om religion överhuvudtaget. Och se, med ens har myndigheterna åtagit sig att skilja getterna från fåren i något så absurt som ett kristendomstest. För så lätt ska det inte gå att bli en av oss, verkar tanken vara. Eller för att citera Jari Tervos syrlighet: "Nog krävs det i alla fall minst trettio år av att inte ha gått i kyrkan innan någon ska ha mage att börja kalla sig lutheran!"

SAMMA KYRKA har fått ett frostigt bemötande av inrikesministeriet. För att den blandar sig i. För att den har identifierat de verkliga offren, gång på gång. När diskussionen om att kriminalisera hjälp till papperslösa kom igång tillfrågades den kristen kvinna i tevenheterna om hon är beredd att bryta mot lagen. Svaret var att hon inte kan låta bli att hjälpa om hon möter en människa i nöd. "Jag är inte en god människa. Men jag känner igen en sådan när jag ser henne", kommenterar Tervo. Och han ger än en gång kyrkan det betyg den hittills har förtjänat och som den bör kämpa vidare för: "Den evangelisk-lutherska kyrkan är den radikalaste humanitära kraften i den här frågan."

May Wikström är chefredaktör för Kyrkpressen.

Söker det sunda

Det var i Finland som Collin Foss började bygga upp ett nytt liv. Efter några jobbiga erfarenheter har hans liv blivit stabilare och han själv blivit visare. Jobbet hjälper honom att tackla funderingarna kring livet då de kommer.

TEXT OCH FOTO: JOHAN MYRSKOG

Collin Foss växte upp i Rochester, Minnesota, en liten stad nära Minneapolis. Där bodde han sina första arton år innan han senare började studera tyska och international business vid Minnesota State University.

– Då visste jag inte riktigt vad jag ville göra med mitt liv. Jag upptäckte att det fanns en chans att åka på utbyte till Österrike så jag sökte den platsen och fick den. Jag hade inte rest mycket förut så det var en stor och lite skrämmande grej att åka iväg utomlands, men det kändes ändå rätt.

I Österrike träffade Collin Foss en finsk tjej som han genast klickade med. Och när han var tillbaka i USA, höll de kontakten. Han ville till Europa igen och sökte efter ett sätt att komma till Finland.

– Jag hittade ett utbytesprogram till Finland och senare hittade jag en praktikplats här. Jag var ändå tvungen att avsluta mina studier i USA innan jag kände att jag permanent kunde flytta till Finland.

Aldrig skilsmässa

Collin Foss gifte sig med sin finländska fästmo och de bosatte sig i Helsingfors. Den första tiden i Finland var tuff, han var arbetslös och hade svårt att landa i samhället. Efter en tid började han med frivilligarbete på ett dataspelsföretag, vilket så småningom ledde till att han fick jobb som programmerare. Men äktenskapet knakade i fogarna och höll sist och slutligen inte så länge.

– Vi gifte oss för att jag skulle få stanna i Finland. Det är inte så krasst som det låter, vi älskade verkligen varandra men det kanske inte var rätt orsak att gifta sig ändå, funderar Foss.

Både han och exfrun är skilsmässobarn och en skilsmässa var något båda två var fast beslutna att aldrig genomgå.

– Sakta men säkert förändrades vi och växte ifrån varandra. Våra värderingar omformades, och människor som lever nära dig påverkar dig oerhört mycket. Men jag önskar att jag hade gjort mera för oss, en skilsmäs-

PROFILEN: COLLIN FOSS

"Jag har inte så stort behov av att låta mitt andliga liv definiera vem jag är. Handlingar är det som betyder något."

sa är inte en bra sak.

För Collin Foss är starka och sunda människorelationer en av de viktigaste sakerna som finns i livet. Via den hårda vägen har han lärt sig att vara försiktig med vem han umgås med.

– Min pappa har haft mycket drogproblem, vilket har varit svårt för familjen. Jag såg redan i ett tidigt skede att min bror började umgås med väldigt

negativa och skumma typer som hade ett dåligt inflytande på honom. Det går okej för honom nu men jag bestämde mig för att själv bara umgås med människor som har en solid karaktär. Negativitet tar så mycket energi från en.

Halkade in på en ny bana

Till vardags jobbar Collin Foss på dataspelsföretaget Rovio. Han leder ett

KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör

May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Helsingfors

Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten

Norrmalmsgatan 21 A,
68600 Jakobstad

tfn 040 831 3599

Redaktörer e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Ulrika Hansson

tfn 040 831 6322

Christa Mickelsson

(tjänstledig)

Johan Sandberg

(Österbotten)
tfn 040 831 3599

Nicklas Storbjörk

tfn 040 831 6545

Sofia Torvalds

tfn 040 831 6748

Emelie Wikblad

tfn 040 831 6836

Webbredaktör:

webred@kyrkpressen.fi

Layout: Malin Aho

tfn 040 831 6902

Utgivare: Fontana Media Ab

Bank: Danske Bank

IBAN: FI34 80001301 158540

BIC: DABAFIHH

Paradbild: Johan Sandberg

Tryck: Botnia Print, Karleby

ADRESSÄNDRING

Kyrkpressen är en gåva till dig från din församling!

I regel uppdateras din adress också i Kyrkpressens adressregister när du gör en flyttanmälan. I annat fall, vänligen kontakta **din församling**.

Om du beställer Kyrkpressen privat kontaktar du oss: prenumeration@kyrkpressen.fi.

KYRKPRESSEN ANNONS

Annonsredaktör:

Erika Rönngård

tfn 040 831 6614,

annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:

Färg 2,05 €/spmm

Svart-vit 1,65 €/spmm

+ Moms 24%

Radannonser:

4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:

1 €/spmm inkl. moms.

Lämna in din annons på kyrkpressen.fi helt utan extra kostnad.

För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift.

Annonsdeadline torsdag klockan 12 veckan före utgivning.

Annonsförsäljning:

fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Ludvig Andersson,

tfn 044 050 3020,

Jonny Åstrand,

tfn (06) 347 0608,

eller 0500 924 528,

fax (06) 347 1018

Prenumerationspriser:

Finland & Norden 65 €

Utlandet 84 €

ISSN 0356-1275

och genuina

COLLIN FOSS

FRÅN MINNESOTA, USA OCH BOSATT I FINLAND SEN 2010.

BOR I ALBERGA I ESBO MED SIN HUND.

JOBBAR SOM KREATIV LEDARE PÅ SPELFÖRETAGET ROVIO.

Handlingar före religion

När Collin Foss och hans syskon var yngre uppmuntrade föräldrarna syskonen att ta tron på Gud på allvar. Föräldrarna var väldigt religiösa, men när Foss såg att hans pappa inte gjorde som han predikade förstod han inte varför han själv heller skulle gå till kyrkan.

– Jag antar att mitt största problem med religiösa organisationer är att det så ofta stannar på en nivå av prat. Man säger att man ska göra det ena och det andra, men det syns sist och slutligen inte i handlingar. De försöker sälja idéer och värderingar de inte själva tror på eller följer.

Just handlingarna och mer specifikt de genuina handlingarna är väldigt viktiga för Foss. Han vill vara ärlig med vem han är och hellre definieras av sina handlingar än av sin religiösa övertygelse.

– Jag har inte så stort behov av att låta mitt andliga liv definiera vem jag är. Handlingar är det som betyder något. Jag accepterar andras tro men religion för mig är individuellt, något jag själv upptäcker. Jag tror på en Gud men vet inte riktigt var jag ska hitta honom. Vad beträffar dualism, det goda och det onda, vet jag inte riktigt vad jag ska tro. I och för sig har jag inte forskat så grundligt i det heller.

Finland har blivit Collin Foss hem. Han känner att han rotat sig här och vill inte åka omkring hit och dit längre.

– USA är en stor långsam maskin med många utmaningar. Det tycks mig som att landet inte utvecklas och så saknar det ständigt ledarskap.

Foss vill gärna bo på en plats där det finns folk från olika bakgrund och där kulturer bevaras.

– Om en fransman flyttade till Finland skulle han fortfarande vara fransman i själ och hjärta. Men flyttade han till USA skulle han sakta men säkert bli amerikan. Jag vill mycket hellre bo någonstans där det finns olika perspektiv, något som öppnar mina ögon så jag ser mer än bara min egna lilla bubbla.

team på den kreativa sidan av spelutvecklande och stortrivs på sitt jobb.

– Jag trodde aldrig att det faktiskt skulle gå att livnära sig på dataspel. Som barn spelade jag hela tiden och har haft ett starkt förhållande till spel genom hela livet. Att jag faktiskt skulle jobba med det är en ren tillfällighet, men nu skulle jag inte kunna föreställa mig att jobba med något annat.

SUNDA MÄNNISKORELATIONER är något Collin Foss värderar högt.

Foss jämför spelbranschen med arkitektur, mode och film.

– Då ett spel är som bäst är det en underbar blandning av vetenskap och konst, av funktionalitet och fantasi. Det ska engagera och skapa känslor samtidigt som det ska uppfylla sitt syfte.

Hans arbete har också gett honom en paus i sina funderingar över syftet

med livet, något han grubblat mycket över speciellt efter skilsmässan.

– Ett av mina mål i livet är att göra ett spel som ger människor glädje. Jag bryr mig på riktigt inte om pengar, men jag älskar verkligen mitt jobb. Det är lite lättare nu när jag trivs så bra med det jag gör, men visst funderar jag fortfarande en hel del på livets syfte.

Rolf Steffansson leder Finska Missionssällskapet

UTNÄMNING. Finska Missionssällskapets styrelse har valt **Rolf Steffansson** till ny verksamhetsledare. Han inleder sin tjänst den 1 januari 2018.

– Jag är både ödmjuk och glad att få tjäna Finska Missionssällskapet i den här positionen, säger Rolf Steffansson som ansvarar för missionssällskapets utlandsarbete sedan

2008 och de två senaste åren också fungerat som vice verksamhetsledare.

– Kyrkan och missionsarbetet har både stora möjligheter och utmaningar de närmaste åren.

Som utmaningar nämner han ett polariserat världsläge som präglas av konflikter och brist på resurser. Samtidigt ser Steffansson mycket positivt på gräs-

rotsnivån: Kyrkan når ut i små byar och kan där jobba med att dela det goda budskapet i ord och handlingar. Till exempel i Namibia har kyrkan varit en kraft för samhällsförändring.

– Jag ser det som vår uppgift att vara hoppets

ambassadör i världen. Vi vill vara med och sprida hopp ute i världen och också inspiration i vår egen kyrka.

På hemmaplan läser Steffansson av en viss hopplöshet inför framtiden, i en kyrka som förlorar medlemmar.

– Men vi hör ju till en världsvid växande rörelse. Det finns mycket att glädjas över.

Åren 1994–2006 arbetade Steffansson för Finska Missionssällskapet i Tanzania tillsammans med sin familj. Åren 2006–2008 var han kyrkoherde i Pernå församling.

Rolf Steffansson representerar Borgå stift som

prästombud i kyrkomötet och har haft förtroendeuppdrag i gemensamma kyrkofullmäktige för Borgå kyrkliga samfällighet.

Han har deltagit i Kyrkornas världsråds arbete med det ekumeniska diakonidokumentet samt arbetat internationellt tillsammans med Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet.

Församlingshem räddat för stunden

BORGÅ. Fastighetsdebatten i Borgå samfällighet fick en överraskande vändning. Den nya fastighetsstrategi som hotade Svenska församlingshemmet förkastades, ärendet skjuts upp till år 2019.

TEXT: EMELIE WIKBLAD

När gemensamma kyrkorådet i Borgå sammanträdde förra torsdagen var det meningen att man skulle anteckna Borgå svenska domkyrkoförsamlings och Porvoon suomalaisen seurakuntas utlåtanden om förslaget till ny fastighetsstrategi för kännedom och föra dem vidare till kyrkofullmäktige. Det slutliga beslutet om fastighetsstrategin – som bland annat inneburit försäljning av Svenska församlingshemmet – skulle fullmäktige fatta i början av december.

I stället fick ärendet en överraskande vändning. Ledamoten **Stig Bäcklund** lämnade in ett motförslag att kyrkorådets beslut från augusti skulle förkastas, med motiveringen att förslaget till fastighetsstrategi var bristfälligt förberett.

– Det blev en lång diskussion, berättar domprosten **Mats Lindgård**, ordförande för gemensamma kyrkorådet.

Ordförandes röst avgjorde Själv argumenterade Mats Lindgård för förkastande med att kyrkan går in i ett valår, vilket kräver fungerande samarbete i samfälligheten mellan anställda och medlemmar.

– I fastighetsfrågor lönar det sig inte att en part drar en linje som den andra uppenbart inte kan acceptera. I slutändan är det resultatlöst, eftersom ett försäljningsbeslut kräver kvalificerad majoritet.

Tomröstningen blev resultatet slutligen 4–4. En av den finska församlingens ledamöter lade ner sin röst. Därmed avgjorde Lindgårds röst som ordförande och Bäcklunds förslag till förkastande vann.

Nu är fastighetssituationen i Borgå fredad, tills år 2019 när en ny beredning startar med nya förtroendevalda i beslutsorganen.

Hur kan man mäta en

ASYLPOLITIK. Asylsökande som blivit kristna måste utvärderas, men hur kan man mäta tro? Hundratals asylsökande i Finland har döpts och på Migrationsverkets och rättsväsendets lott faller att utvärdera äktheten i deras omvändelse.

TEXT: PAULI JUUSELA ÖVERSÄTTNING: NICKLAS STORBJÖRK

För tillfället väntar mer än 700 asylsökande i Finland på nya beslut på sina asylansökningar. Orsaken är att de har konverterat till kristendomen under sin tid i Finland. I många muslimska länder som Afghanistan och Irak kan en sådan konvertering leda till förföljelse och till och med risk för att dödas. Det är därför man nu försöker utvärdera äktheten i konverteringar och behovet av skydd för den asylsökande som säger sig ha konverterat.

Men hur kan myndigheter och domstolar mäta en människas tro?

Risto Saarinen är professor i ekumenik och leder också Enheten för förnuft och religiös acceptans vid Helsingfors universitet. Han konstaterar inledningsvis att han inte tar ställning till enskilda asylansökningar och att han vill inte heller kritisera myndigheterna för det arbete de gör. De gör sitt bästa i en mycket svår situation.

Samtidigt konstaterar Saarinen att också kyrkan och prästerna gör sitt bästa. De döper inte lättvindigt utan att den som döps har fått dopundervisning och undervisning i den kristna tron.

– Inledningsvis måste man konstatera att det inte finns något sådant som renodlad religiös tro. Både i islam och kristendom finns det sådant som hör samman med att tro. I kristendomen handlar det framför allt om tillit till Gud genom Jesus Kristus. Den kristna tron handlar i första hand inte om en teoretisk innehållsförteckning utan mer om en förtroendestruktur, säger Saarinen.

Enligt Risto Saarinen har människor i synnerhet i den finländska kulturen i flera århundraden varit medvetna om att tron hör ihop med saker som dop, skriftskola, nattvard och att man i gudstjänster läser trosbekännelsen och Fader vår.

– I den lutherska kyrkan har tanken varit att små barn och enkla människor kan vara lika troende som bildat folk. Tro är inte en vetenskaplig förmåga, utan en enkel sak som inte kräver några avancerade förklaringar.

Tro påverkar livet, men det finns inga specifika kriterier för hur den ska ta sig i uttryck. Saarinen konstaterar också att tron ofta beskrivs som en väg, vilket indikerar att den är något som utvecklas med tiden.

RISTO SAARINEN är professor vid Helsingfors universitet.

FOTO: MAY WIKSTRÖM / ARKIV

– När Jesus säger att man känner igen trädet på frukten är det bra att komma ihåg att det krävs tid för att ett frö ska bli ett träd och ge frukt. Kristen tro handlar inte om att lära sig utantillsvar på ett antal frågor utan den handlar om att man tror och litar på Jesus.

Dopet är ett starkt tecken

Vuxendop föregås alltid av skriftskola. För en asylsökande som konverterar till kristendom från islam är det här viktigt inte bara för att kunna tillgodogöra sig tron utan också ur ett rättsskyddsperspektiv. Eftersom det samhälle konvertiten har lämnat bakom sig kan vara fientligt inställt till en konvertering är det viktigt att beslutet är väl övervägt.

– Dopet är en tydlig symbol på att man tar ett steg från utsidan till insidan. De som låter döpa sig signalerar

KYRKLIG UTMÄRKELSE

Premieras för sitt jobb i kyrkan

Gun-Maj Näse, lektor i Pedersöre församling, har fått kyrkans egen utmärkelse Pro ecclesia-medaljen för sitt förtjänstfulla arbete och sina insatser.

Hon har en mångårig gärning bakom sig som församlingsarbetare, men har också suttit i förtroendeuppdrag i Borgå stift.

För tillfället är hon stiftets lekmanrepresentant i domkapitlet.

Utmärkelsen beviljades av Kyrkostyrelsen den 14 november. De tio mot-

tagarna kommer från alla stift i den evangelisk-lutherska kyrkan.

GUN-MAJ NÄSE har premierats för sitt arbete inom kyrkan. FOTO: CHRISTA MICKELSSON/ARKIV

ÄRKEBISKOP VAL

Ville Auvinen nominerad

Ville Auvinen, missionsledare för Sley (Finlands Lutherska Evangeliförening), blev i måndags den femte kandidaten som officiellt nominerades i ärkebiskopsvalet.

människas tro?

FOTO: COLOURBOX

Rätten tvivlar på vittnesmål

AVSLAG. Chefen för Migrationsverkets asylenhet Juha Similä delade på Twitter den 6 oktober ett utdrag ur ett beslut, där förvaltningsdomstolen tar ställning till om en asylsökandes konvertering är äkta eller inte.

TEXT: PAULI JUUSELA
ÖVERSÄTTNING: SOFIA TORVALDS

Enligt utdraget började den asylsökande skriftskolan hösten 2015. Efter skriftskolan hade personen i fråga döpts och blivit medlem i kyrkan. Förvaltningsdomstolen konstaterar att enbart "ett formellt mottagande av dopet" inte är ett tillräckligt tecken på att personen verkligen konverterat. Enligt rätten går frågan heller inte att avgöra enbart genom att iakta en persons yttre handlande. Men dessa faktorer kan ändå beaktas i en helhetsbedömning av konverteringen.

Den asylsökande har berättat att den kristna tron gett en inre frid. Enligt förvaltningsdomstolen var personens kunskap om den kristna läran relativt ytlig. Den asylsökande har berättat om sitt aktiva deltagande i gudstjänster och en bibelgrupp. Vittnen har berättat att de anser att den asylsökandes tro är äkta.

Men förvaltningsdomstolen menar ändå att vittnenas berättelser om den asylsökandes tro inte är tillräckligt övertygande. Hur den asylsökande lever ut sin tro i vardagen har förblivit oklart för rätten vid den muntliga behandlingen. Den asylsökande berättar att hen hotats till livet av sin bror på grund av konverteringen.

Förvaltningsdomstolens slutbedömning är att den asylsökandes konvertering inte är trovärdig och att denna inte utsätts för hot i sitt hemland Afghanistan på grund av sin tro. Därför beviljas den asylsökande inte asyl.

tydligt till muslimer att de separerat sig från islam och omvänt sig till kristendomen. Som jag ser det är en sådan person antingen en äkta kristen eller verkligen desperat. För en konvertit innebär beslutet ofta en så stor risk att hamna utanför de sammanhang man varit en del av, att jag har svårt att tro att någon skulle göra det bara för att dra nytta av omvändelsen.

Saarinen är förvånad över det faktum att hundratals muslimer i Finland – och tiotusentals i hela Europa – har blivit kristna. Han ser det här som ett historiskt fenomen i kyrkan. Tidigare har det här varit mycket sällsynt. Det är något i kristendomen som lockar och inspirerar till att tro på ett nytt sätt.

Men om det bästa sättet att mäta tro inte är med frågeformulär fokuserade på trosfrågor, varför mäter då Kyrkans forskningscentral finländarnas tro

med detaljer om specifika trosfrågor som kyrkan lär ut?

Saarinen förundras också över det här.

– Det skulle vara bättre att ställa frågor om hur ofta en människa går i kyrkan eller ber. Om man vill få reda på vad och hur viktig tron är, är sådana här frågeformulär inte det bästa sättet. Paulus skickade ju inte heller frågeformulär till församlingarna. Trons inflytande borde mätas under en längre tidsperiod och man borde mäta hur stark sammanhållningen är med det trossamfund man hör till.

Avslutningsvis lyfter Saarinen ytterligare fram en sak om att mäta tro, vad det ytterst handlar om.

– Sist och slutligen kan en annan människas tro inte mätas. Det är bara Gud som ser en människas hjärta, säger Saarinen

”Sist och slutligen kan en annan människas tro inte mätas. Det är bara Gud som ser en människas hjärta.”
Risto Saarinen

Julvaka

Helsingfors arbis Julvaka 1.12 kl. 17-21
Pyssel för hela familjen till självkostnadspris
Se hela programmet på www.hel.fi/arb

Helsingfors arbis
Dagmarsgatan 3
00100 Helsingfors

Helsingfors

Välkommen Jesus, utbrast ateisten

TRO. Tonen var personlig, vänskaplig och respektfull då Marcus Rosenlund och Mats Selander diskuterade om kristen tro eller ateism är förnuftigast i Vasa på fredag.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Välkommen Jesus, utbrast **Marcus Rosenlund** som det kanske mest överraskande inslaget i diskussionen. Det gjorde han som svar på fråga ur publiken om han lämnat utrymme för att hans gudsbild kan vara bristfällig och felaktig.

– Det är klart, svarade Rosenlund. Jag betraktar mig som en skeptiker. Man ska alltid tvivla på allting. Jag tvivlar ständigt på min egen ateism och lämnar alltid luckan öppen för en alternativ förklaring. Får jag ett tillräckligt övertygande bevis på att Gud verkligen existerar så varför skulle jag inte tro på det beviset. Om Jesus är den han sägs vara, en personlig Gud som kan träda in i vår vardag så – välkommen Jesus!

Men, fortsatte han efter att applåden tystnat, skulle vi sitta i Islamabad eller Bagdad just nu skulle ni vara muslimer.

– Då skulle ni fråga och om jag tänkt på Allah och hans profet. Och mitt svar på det är likadant: Klart det, om han är den store chefen så finner jag mig naturligtvis i det när det går att hävda som ett faktum.

Vetenskapsredaktör Marcus Rosenlund, mest känd för radioprogrammet Kvanthopp på Radio Vega mötte teologen och religionsfilosofen **Mats Selander** från Stockholm i diskussionen. Veritas Forum, ett nätverk som ordnar akademiska diskussionstillfällen kring livets stora frågor på universitetscampus och högskolor runt om i landet stod för arrangemanget.

Rosenlund öppnade med att berätta personligt om sin väg från en familj där Jesus fanns i bakgrunden till att bli en agnostisk ateist.

– Jag är agnostiker för att jag inte vet om det finns en eller flera gudar och ateist för att jag inte tror det, deklarerar han.

Rosenlund säger att det var förnufts-

skäl som fick honom att inte tro på gudar.

– För mig var det ett sätt att överleva och övervinna min rädsla. Rädslan var ständigt närvarande under min barndom med en pappa som misshandlade min mamma. Jag ser ateismen som ett sätt att vara ärlig mot mig själv.

Selander förväntade sig inte en personlig inledning av Rosenlund. Men han fann sig och berättade om sin motsatta väg från ateism till kristen tro.

– Ibland avundas jag dem som vuxit upp i en kristen familj, ibland inte. Det finns en subkultur som ibland är inskränkt och svår att handska med. Jag har respekt för din berättelse Marcus, sade han.

Selander hade förberett en mera intellektuell och religionfilosofisk inledning.

– Jag vill argumentera för att det är förnuftigt att tro på Gud. Det är åtminstone oförnuftigt att förneka Guds existens.

Selander hann presentera tre argument: det kosmologiska, designargumentet och det moraliska Gudsargumentet.

– Uppkomsten av liv hänger på cirka 50 parametrar. Om ett att dem ändrar pyttelitet kan inte vår universum innehålla liv. Chansen att Big Bang kan leda fram till en livstillåtande universum är fantastiskt liten. En kosmolog har räknat ut att chansen är en på tio upphöjt i tio upphöjt i 123. Att kalla det talet astronomiskt är en gigantiskt underdrift.

Designargumentet bemötte Rosenlund:

– I ett universum vars ålder vi inte kan veta kan allt hända. Förr eller senare händer också de mest osannolika sakerna. Nu bor vi på den perfekta planeten med de perfekta förhållan-

MATS SELANDER till vänster och Marcus Rosenlund hade en respektfylld diskussion om kristen tro och ateism på Veritas Forum. Mellan dem sitter moderatör Leo Byskata.

dena. Det är den enda orsaken till att vi sitter här idag. Du kan säga att det är hur osannolikt som helst, men jag ser sannolikheten som exakt ett. För det hände.

– Det är en stor sannolikhet att vi finns i ett universum som tillåter det. Det betyder inte att sannolikheten att det existerar ett universum i vilket vi kan finnas är lika stor, det är två olika sannolikheter som vi inte bör blanda ihop, kommenterade Selander.

Finns moralen utan Gud?

För Mats Selander var det moraliska gudsargumentet en viktig anledning till att han blev kristen.

– Jag fick ångest av tanken att allt som finns beror på en lång rad slumper utan tanke och syfte. Då spelar inget nå-

gon roll längre. Inte heller sanningen. Då är jag inte gjord för något, inte för lycka, inte för att leva, inte för att dö. Ingenting. Moralerna blir subjektiva. Eftersom moral var viktigt för mig kunde jag inte ta in det. Som kristna kan vi mycket mera konsekvent ta varandra och det vi upplever på allvar. Vi är viktiga. På riktigt. Om vi är skapade till Guds avbild och Gud finns. Då har vi en grund för moralerna.

Marcus Rosenlund tycker att den värld vi lever i just nu passar in på en värld där allt är tillåtet då Gud är död.

– Det finns ingen som sätter ner foten och frågar om ni är riktigt kloka. Jag har aldrig fått något riktigt bra svar på ondskans existens. Den går djupast in för mig när jag ser bilder på barn som lider.

Selander håller med om att Gud till-

KAMPANJ FESTIVAL

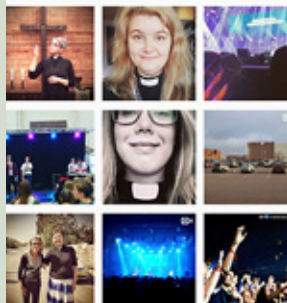
Kvinnliga präster ville visa att de finns

När Nordens största kristna ungdomsfestival *Maata näkyvissä* ägde rum i Åbo förra veckoslutet blandades flödet av festivalbilder på sociala medier med

foton av kvinnliga präster i sin prästutstyrelse.

Med den småskaliga kampanjen ville prästerna tala mot utanförskap och för synlighet och jämlikhet. Kotimaa24 skriver att prästerna ville uppmärksamma festivaldeltagarna på att de finns.

Arrangör för Maa-

ta näkyvissä-festivalen är Finlands lutherska evangeliförening (Sley), som inte samarbetar med kvinnliga präster. De finska församlingarna i Åbo är också med och arrangerar festivalen.

”Jag vill vara med och bygga en Maata näkyvissä-festival som verkligen

är hela kyrkans, där ingen behöver känna utanförskap. Evangeliet tillhör alla”, har flera av kampanjdeltagarna skrivit under de bilder som de publicerat under festivalens hashtaggar #maatanäkyvissä och #mnf2017.

Ledaren för Sleys ungdomsarbete, **Juha Heino-**

nen, säger till Kotimaa att deras målsättning är att möta unga och undervisa Bibeln, inte delta i kyrkopolitik. Han säger att kampanjen harmar, men att de genom åren vant sig med alla typer av feedback i synnerhet på sociala medier.

”Jag har inga problem med Jesus. Han var den tidens rebell, lite rock and roll. Jag har problem med blodoffret. Varför kunde inte Gud bara ha förlåtit mänskligheten.”

Marcus Rosenlund

som hävdar att Gud finns.

– Det är den som hävdar något förvånande utgående från vår bakgrundskunskap som har bevisbördan. Hävdar jag att det finns ett odjur i Loch Ness har jag bevisbördan. Men hävdar jag att det finns fisk i Loch Ness har jag inte bevisbördan. När jag hävdar Guds existens har jag inte mera bevisbörda än ateisten som tror att Gud inte finns. Däremot har jag bevisbördan när jag säger att Jesus uppstod från de döda. För där finns ingen bakgrundskunskap som säger att folk gör det.

Ur publiken ställs frågan hur Rosenlund ser på Jesus.

– Jag tror att Jesus existerat som historisk person i någon form. Men jag tror inte att han var Guds son. Jag har inga problem med Jesus och det han sade. Han var den tidens rebell, han var lite rock and roll. Jag har problem med blodoffret. Varför kunde inte Gud bara ha förlåtit mänskligheten.

– För mig har Nya testamentet blivit väldigt viktig som historisk skrift, sade Selander. Evangelierna är skrivna inom en tidsrymd då ögonvittnen fortfarande levde. Flera av dem var villiga att gå i döden för att det verkligen har hänt. Det är väldigt starka historiska skäl. Till och med människor som inte vill tro att Jesus uppstått från de döda ser sig manade att göra det på grund av bevismaterialet.

Publiken tar också upp ett aktuellt ämne, den internationella kampanjen mot atomvapen som ska få fredspriset. Vi är i en situation där det finns 15 000 kärnvapen i världen. Vi är bara ett knapptryck från att bli förintade. Kan Gud eller vetenskapen förhindra en kärnvapenkatastrof, lyder frågan.

– Gud kan naturligtvis förhindra det, men frågan är om det ingår i hans plan, säger Selander

– I frågan om kärnvapen gjorde vetenskapen tyvärr en tabbe och öppnade en Pandoras ask som den inte kan stänga. Eventuellt kan vetenskapen förhindra den genom att åskådliggöra helvetet som den termonukleära elden släpper lös. Annars är det bara en sak som kan förhindra det: kärleken till våra barn, säger Rosenlund.

låter alltför mycket ondska.

– Hur kan Gud tillåta det? Vi är rätt kalibrerade för att kunna avgöra om en jordisk pappa betar sig som han borde. Men jag tror inte jag sett slutscenariet än när det gäller vår himmelske pappa. Den rollen är så enormt mycket större att jag inte kan döma Gud på förhand. I stället vänder han på steken.

– Om nu Gud inte finns så är ondskan inget problem. Men det bör den vara. Om ondskan är något som inte bör finnas kan den inte existera med mindre än att det finns en idé om vad som bör vara. Finns den idén inte så finns heller inget som inte bör vara. När vi då klagat över koncentrationsläger och våldtäkter är klagan inte legitim. För vi finns inte till för att inte bli utsatta för det. Vi finns heller inte till för att bli det. Det finns ingen norma-

tivitet mot vilken vi kan ta spjörn mot. Gud tycks vara den enda rimliga förankringen som man tar spjörn emot. Jag håller med om att Gud borde ingripa oftare. Men om Gud inte finns så har jag inte någon grund för min klagan.

– Vetenskapen är det ankare som jag lutar mig mot, säger Rosenlund.

Som ateist förväntar sig Rosenlund varken belöning eller helvete vid vägens slut.

– Min moral baserar sig på att jag gör rätt för att det är det rätta att göra. Under åren har människan utvecklats en vilja att vara snäll inbyggt i sin genetiska kod. Att hjälpa andra är inbyggt i hela mitt väsen. Den gyllene regeln är mycket äldre än kristendomen.

Selander håller inte med Rosenlund om att bevisbördan ligger hos dem

VÅGA FRÅGA

Varför står vi?

Varifrån kommer traditionen att man under jul när det sjungs ”Av himlens höjd” ska ställa sig upp under sista versen? Och finns det andra psalmer där det hör till att man ställer sig upp under sista versen? Finns det lokala skillnader här?

STIG-OLOF FERNSTRÖM är pensionerad präst och svarar på läsarfrågor om bibeln.

INOM KRISTENHETEN och även inom lutherdomen finns det många variationer när det gäller att stå eller sitta. I somliga kyrkor står man under psalmsången medan man sitter under textläsningen. Visst är det lättare att sjunga stående! Man får mer luft och sången blir kraftigare.

Hos oss har det varit brukligt att sjunga sittande och att stå av respekt för Gud medan han talar till oss genom ordet. Att lovprisa Gud har man ansett borde ske stående. Det gör i när vi gudstjänstlitteraturin sjunger Gloria + Laudamus, Sanctus och Agnus Dei.

NÄR DET kommer till enskilda psalmverser råder det troligen skillnader mellan olika församlingars traditioner. Jag har upplevt att man stiger upp till sista versen i *Av himlens höjd ...* (”Åra ske Gud ...”). Likaså sista versen i *Härlig är jorden* (”Änglarna sjöng den ...”).

Lutherpsalmen *Vår Gud är oss en väldig borg* har sjungits i vårt land i synnerhet under allvarstider och då har man på olika håll velat hylla Guds ord som är vår trygghet. Sista versen, ”Guds ord de måste låta stå”, sjungs på sina håll stående.

”Framför allt borde uppstigandet inte bli slentrian.”

I BÖRJAN av Svenska kyrkans psalmbok står det: ”De psalmverser som är markerade med stjärna (*) bör i den allmänna gudstjänsten sjungas stående.” Därmed behöver man inte sväva i osäkerhet.

Det gäller t.ex. sista versen av *Från himlens höjd jag bringar bud ...* (så börjar psalmen i Svenska psalmboken) men varken sista versen i *Härlig är jorden* eller *Vår Gud är oss en väldig borg*. Naturligtvis har *Hosianna* en stjärna. Hela julpsalmens *Var hälsad sköna morgonstund* fyra verser är försedda med stjärna.

Framför allt borde uppstigandet inte bli slentrian. Vi behöver vara medvetna om varför vi står.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet ”FRÅGA”. Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN SOFIA TORVALDS

Blyg, ärrad och full med berättelser

Häromdagen pratade jag med en bekant som i högstadiet gjorde ett kort vika-

riat som modersmålslära-re i min klass. Hon berättade att hon av sin föregångare uppmunt-

rats att göra ett lästest med mig, eftersom jag var så tyst i klassen.

Ett lästest! sa jag, utom mig av förvåning. Jag som läst flytande sedan jag var sex kunde inte i mina vildaste fantasier föreställa mig att min ungdoms paralyserande blyghet också

påverkade lärarnas uppfattning om min läsförmåga.

Ändå vet jag att jag levt med de där bilderna i mitt eget huvud. Att blyg betyder trög, försiktig, tråkig, saknar humor. Blyg är lika med ointressant.

Jag började på allvar kämpa med min blyghet

under mitt tidiga yrkesliv. Jag skaffade mig en journalistidentitet, och då vågade jag nästan vad som helst. Småningom förändrades mitt privatjag. Jag krossade ett skal och blev som jag alltid varit inuti, men sällan vågat vara utanpå: spontan, glad och öppen.

Fortfarande kommer bakslag. Känner jag mig hotad och osäker retirerar jag in i min gamla roll och blir tyst och tillbakadragen. Den som inte pratar drar inte blickarna till sig. Den som är tyst kan inte säga något fel.

Men jag är också glad över min blyghet. Den har

lärt mig att observera. Jag är de stela leendernas och de bortvända blickarnas uttydare. Jag dras till dem som sträcker fram sina såriga hjärtan. Jag känner mig bekvämast när vi sitter på rad och jämför skador och ärr.

Ärren är våra liv. Visar jag mitt så visar du ditt. Okej?

ÄKTENSKAP. När de går ut på dejt har de vanligtvis publik. Det är ett stående skämt hos Tanja och Matti Forsblom, småbarnsföräldrar, förvärvsarbetare och ledare i kurser om äktenskap.

I relationen gör man val varje dag

TEXT OCH FOTO:
JOHAN SANDBERG

– De är som om de enda gångerna vi går ut på dejt tillsammans är när vi ska föreläsa eller hålla kurs om äktenskap eller sällskapande. Ibland känns det som om vi bara har offentliga dejter, säger **Mathias "Matti" Forsblom** med ett skratt.

Tanja och han har varit gifta i elva år. För sju år sedan blev de hjälpledare i den prepkurs för äktenskapet som ordnas i Pedersöre prosteri. Från årsskiftet tar de tillsammans med **Emilia** och **Anders Holmberg** samt **Sara** och **Torbjörn Sandell** över ansvaret för kursen av **Boris** och **Vivian Salo**. Samma team är hjälpledare i prosteriets äktenskapskurs som Salos fortsättningsvis leder.

Några av de ämnen som paret Forsblom föreläser om på kurserna är kärlekspråken, kommunikation och familjens betydelse.

– Det är ämnen som vi själva fått jobba med som par och som vi brinner för, säger Tanja.

De har fått kämpa mest med de fem kärlekspråken: gåvor, tid, tjänster, komplimanger och fysisk beröring. Man visar ofta kärlek på det sätt man själv vill ha det. Man kan ha flera kärlekspråk, men ett är vanligtvis viktigast.

– Alla kärlekspråk är representerade i vårt äktenskap, men vi har inga gemensamma. Matti har tid, gåvor och tjänster, säger Tanja.

– Medan Tanja har komplimanger och fysisk beröring, säger Matti. Än i dag förstår jag inte riktigt att hon blir glad över att jag ger henne en komplimang. Sânt tar inte på mig.

Språkinläring kräver övning

När man identifierat sin partners kärlekspråk gäller det bara att öva sig för att lära sig det, konstaterar han. Precis som när man lär sig vilket nytt språk som helst.

– Det handlar om bekräftelse. Blir man inte bekräftad uppstår en tomhet inom en och det blir det svårt att visa kärlek tillbaka. Då man fyller på varandras kärlekstank kan man lättare ge kärlek vidare. Jag blir gladare och me-

ra stabil när Matti kommer ihåg mina kärlekspråk. Jag känner mig älskad. Det märks säkert på mig om jag är utan bekräftelse en tid, säger Tanja.

Det är inget man lär sig över en natt. Kärlekspråket kan också förändras med tiden.

– Därför behöver man hålla sig uppdaterad. Det behöver inte vara några stora saker. För mig handlar det om att komma ihåg att köpa hem en chokladstång åt Matti när jag är i butiken.

– Det är ett dagligt val som ska göras. Vi har otaliga exempel på att vi försummat varandras kärlekspråk och visat kärlek på fel sätt, säger Matti.

När de frågat efter kursdeltagarnas kärlekspråk är det sällan paren delar samma språk.

– Jag vet inte varför. Kanske man attraheras av det motsatta. En kursdeltagare sade att det är ju det första man borde ta reda på, säger Matti.

Under förälskelsen bemöter man den andras kärlekspråk utan att tänka efter.

– Man vill vara nära varandra, göra tjänster och ge gåvor. När den djupa

ATT ENGAGERA sig i varandra är ett medvetet val som Matti och Tanja Forsblom gjort för att deras relation ska må bra. Den gemensamma tiden varje kväll vill de inte avstå från.

kärleksfasen inleds upptäcker man att partnern behöver bli bemött på sitt kärlekspråk dagligen, inte bara under förälskelsetiden. Då börjar också frågorna om hur vi är som personer, säger Tanja.

Igelkottar och noshörningar

I konfliktlösningen ska man först identifiera vilken människotyp man är. De talar om igelkotten som drar sig undan och noshörningen som kommer på. I en relation kan det finnas två av samma slag eller en av varje.

– När man tar reda på vilken typ man är kan man fundera på hur man beter sig i olika situationer och vad som kunde vara ett mera konstruktivt beteende, säger Matti.

Är igelkotten gift med noshörningen blir grälen ganska besvärliga, säger han. Igelkotten drar sig undan, blir rädd och särad.

– Igelkotten är också lite konflikt-rädd. Man gömmer gärna undan dem medan noshörningen bara öser ur sig besvikelser, säger Tanja.

Både Tanja och Matti identifierar sig som noshörningar.

– Vi är väldigt bra på att föra vår egen talan och ibland glömmar vi att lyssna på varandra, säger Tanja.

När man inte lyssnar på sin partner uppstår också de flesta missförstånden i kommunikationen.

– Man måste förstå sig själv och sitt beteende innan man kan förstå sin partner. Där kan man också vara olika, introvert eller extrovert. Man kan ha svårt att uttrycka sina känslor i ord medan det ligger väldigt naturligt för partnern. Det gäller också här att öva sig att lyssna effektivt, säger Matti.

Till det behöver man gemensam tid i vardagen. Tar man middagstallriken med sig framför teven riskerar man att försumma den tiden.

– Man måste inse hur viktigt det är att lyssna och hur partnern känner sig om man inte lyssnar på dem. Lyssnar man så bekräftar man dem. Genom att göra en uppföljande fråga visar man att man verkligen lyssnat. Avbryter man konstant signalerar man att det du har att säga inte är så viktigt, säger Tanja.

På väggen i familjens hem i Purmo, Pedersöre hänger en tavla med Fors-

”Än i dag förstår jag inte riktigt att hon blir glad över att jag ger henne en komplimang. Sånt tar inte på mig.”

Matti Forsblom

bloms familjeregler. Där sticker ordet ”lyssna” ut med de fetaste bokstäverna.

– Det behöver vi bli påmind om i vår familj, säger Tanja.

Viktigt att prioritera tiden rätt

Hur man prioriterar sin tid är viktig i relationen. Forsbloms strävar till balansen mellan jagtid, partid och familjetid. Som småbarnsföräldrar upplever de ingen brist på familjetid. De tre barnen Erik 8 år, Elvira 5 år och Iris 1,5 år ser till det.

– Partiden prioriterar vi högt i vårt äktenskap. Vi har inte haft möjlighet att göra weekendresor på tumanhand då vi fått tre barn på sex år, byggt hus och garage under fyra års tid. I stället har vi gett plats för partiden i vardagen, säger Tanja.

Den tiden har de funnit när barnen lagt sig. Då väljer de medvetet bort all disk, städning och förberedelser för morgondagens arbete.

– Den tiden är viktig för oss och vi behöver den. Bekymrar jag mig över något på dagen så vet jag att det finns tid att ostört diskutera det. Det är en av da-

gens höjdpunkter. Har vi inte den tiden blir det obalans, mera stress och mera missförstånd mellan oss, säger Tanja.

– Det handlar om vardagens små val som man märker att parförhållandet mår bra av: att engagera sig i varandra, säger Matti.

Jagtid får de när de tränar och umgås med vänner.

– Jagtiden har ändå lägre prioritet och den väljs bort först om det behövs i familjen, säger Tanja.

Hur ska man då göra i familjer med skiftesarbete?

– Man måste hitta egna system så att det funkar. På så sätt har vi haft det ganska enkelt, säger Matti.

De har också Gudstid.

– Gudstiden och Gudsrelationen är inbakad i allt. Under familjetiden tar den sig uttryck i att vi dagligen ber af-tonbön tillsammans, är aktiva i församlingen som familj och deltar årligen i ett kristet familjeläger.

Som par söker de Guds hjälp och vägledning i vardagen. Ofta rätt praktiskt.

– Till exempel genom att fråga om

du kan be för mötet jag ska ha på jobbet idag.

De försöker ta sig en stilla stund med Herren mellan vardagsbestyren. Den tiden har de funnit vid morgonmålet innan barnen vaknat, i bilen eller under motionspass.

Pargrupp berikar äktenskapet

De senaste fem åren har de också varit med i en pargrupp i hembyn.

– Vi träffas några par varannan eller var tredje månad utan barn. Vi turas om att bjuda hem varandra, vi äter tillsammans och delar livet med varandra. Vi delar det som är jobbigt och det som är roligt, säger Tanja.

Gruppen består av par i olika åldrar som varit gifta olika länge.

– Nu känner vi varandra jättebra, och vi hjälper varandra i vardagen. Medan jag väntade Iris var jag sängliggande och hade två barn, maten och snön som rasade ner från taken att ta hand om från soffan då Matti var borta. Då visste jag vart jag kunde ringa. Gruppen är som en extra familj som berikat vårt äktenskap.

BIBELHISTORIA. I det världsberömda Johannesklostret på Patmos sitter en lärd äldre herre och minns sin ungdoms studiekamrat från Finland. – En fin man, som sedermera blev ärkebiskop hos er. Han lärde mig att man måste följa lagen, även när det gäller trafikregler, berättar teologen Melianos Mathaios.

Patmos – Uppenbarelsen

TEXT OCH FOTO: SÖREN VIKTORSSON

Vår bil från hamnstaden Skala slingrar sig sakt men säkert upp för kullen mot huvudstaden Chora och det kloster som fått namn av Johannes Teologen. Enligt ortodox tradition är det han som är författare till Uppenbarelseboken.

Redan efter några minuter åker vi förbi den välskyttade Apokalypsgrottan i vilken Johannes kring år 95 e.kr. ska ha dikterat uppenbarelsen för sin lärjunge Prochoros, på inspiration av självaste Kristus.

Efter ytterligare några få minuter är vi framme vid klostret, en imponerande byggnad grundad 1088 av den Helige Christodoulos.

– Kalimera! hälsar **Melianos Mathaios** och bjuder in oss till klostrets nya bibliotek.

Vår inbjudan är en ynnest vi beviljats tack vare den grekiska skulpturisen

Athena Kargsten som sedan decennier är deltidboende på ön med sin riks-svenske man **Sven-Olof**.

Vår värd Melianos Mathaios är – har vi redan förstätt – en mycket känd samt respekterad personlighet på Patmos och var dess borgmästare åren 1999–2002. Han är född på ön som endast har cirka 3 000 invånare och tog sin studentexamen vid det religiösa gymnasiet Patmias Ekklesiastiki Scholi (Patmos kyrkliga skola).

– Efter militärtjänsten flyttade jag sedan till Thessaloniki för att studera teologi vid universitetet. Det är lustigt, i samband med ert besök går mina tankar till min dåtida studiekamrat från Finland.

Vi blir naturligtvis nyfikna och på en lapp skriver han för oss; Archiepiskopos Finlandias O Ioannis Rine (Ärkebiskopen av Finland Ioannis Rine).

En sökning i efterhand visar att det rör sig om **Wilho Reino Rinne** (1923–

MELIANOS MATCHAOIS är teolog bosatt på ön Patmos.

2010). Han var ärkebiskop för den ortodoxa kyrkan i Finland från 1986 till 2001 och under åren 1966–1968 student vid teologiska fakulteten i Thessaloniki, där han 1971 disputerade med en avhandling författad på grekiska.

– Jag har ett särskilt minne av hur vi

två en gång var på väg hem till våra studentrum. I Grekland korsar man ofta gatan litet härs och tvärs, men han tog då och visade mig hur man använder övergångsstället.

– Det blev en stor läxa för mig. Att man ska följa lagen även i sådana här sammanhang, berättar Melianos Mathaios och skrattar gott samt en smula generat åt minnet.

Efter teologistudierna återvände han till Patmos och tjänstgjorde, med avbrott för åren som borgmästare, vid samma kyrkliga gymnasium som han själv en gång varit elev på och som grundades redan år 1713.

– Numera är jag pensionär och jobbar ideellt här på Nya biblioteket. Jag är mycket intresserad av klostrets, öns och patriarkatets historia. Men jag kommer att dö innan jag ens hunnit gå igenom en bråkdel av alla de böcker vi har här.

På frågan om hur han som lärd teolog, och den grekisk-ortodoxa kyrkan som

Olika bud om bokens ursprung

Hur ser en finländsk bibelforskare på Uppenbarelseboken och på vem som skrev den? Frågan går till Kari Syreeni som är professor i Nya testamentlig exegetik vid Åbo Akademi.

– Det enda vi vet om Uppenbarelseboken är att författaren och visionären heter Johannes. Kyrkliga traditionen talar om två viktiga kristna vid namn Johannes i Efesos, båda är begravda där.

– Den ene var son till Sebedaios, en av de första lärjungarna och om vilken det sades att han var ”den som Jesus älskade”. Den andre skulle vara presbyter, en lokal kristen ledare, och då kan man tänka på Johannesbrevets författare.

– Men Uppenbarelseboken är knappast skriven av evangelisten eller brevens avsändare, språket och stilen är annorlunda för att inte tala om innehållet och teologin.

Stämmer dateringen av Uppenbarelsens tillkomst år 95 e.kr. och att den skulle ha diktats i en grotta?

– Man brukar tala om romerske kejsaren Domitianus förföljelse på 90-talet efter Kristus, det är mycket möjligt och i alla fall mer sannolikt än Neros tid på 60-talet. Huruvida den är nedtecknad i en grotta vågar jag inte spekulera i.

Hur kan man tolka bokens budskap?

– Uppenbarelseboken är kanske den mest ”politiska” skriften i NT: Man måste välja mellan kejsaren och Kristus. Ur detta perspektiv kan sägas att den uppmanar, liksom Apg 5:29, till att ”lyda Gud mer än människor.” Paulus i Rom 13 var av annan åsikt, men så var situationen också en annan.

På vilket sätt?

– Uppenbarelseboken reflekterar en förföljelsesituation där man upplevde att myndigheterna, till och med det romerska imperiet, var fientliga. Paulus tid på 50-talet var lugnare.

Uppenbarelsebokens innehåll är ju bitvis drastiskt. I vilken mån är den relevant för dagens kristenhet?

– Hos bland andra amerikanska evangelikaler, Jehovas vittnen och adventister anses den väldigt relevant. På sina håll har Uppenbarelseboken många ivriga tolkare. Men också i en vidare bemärkelse är boken en inspirationskälla för både utopier och dystopier.

Är det en bok vi som kristna bör studera?

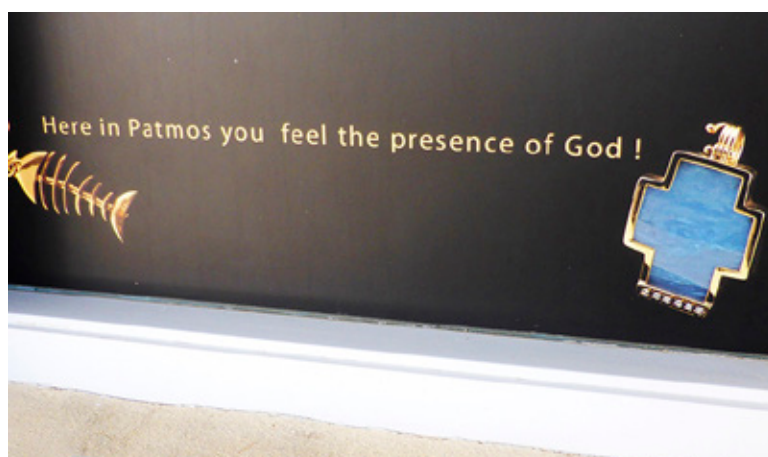
– Läs gärna Uppenbarelseboken, men akta dig för dess ”hatprat”! Världen har många fler färger än svart och vitt.

Vill du utveckla vad du menar med hatprat?

– Motståndarna beskrivs ju ofta som icke-människor, djur, bestar – något som är typiskt för modernt hat-tal. Också allegorin om ”Babyloniska horan” är motbudande.

ATT PATMOS är ett populärt resmål för kristna från världens alla hörn märks i utbudet i affärerna vid promenadstråken.

Uppenbarelsebokens vagga

helhet, ser på frågan om vem som författat Uppenbarelseboken eller Apokalypsen svarar Melianos Mathaios:

– Det är en stor fråga. Men det råder inget tvivel om att det är samma person som skrev ett av de fyra evangelierna och som var ”Den lärjunge som Jesus älskade”.

Man har sagt att grekiskan i dessa bägge verk skiljer sig från varandra?

– Apokalypsen skrevs före evangeliet. När Johannes författade den och hans lärjunge Prochoros nedtecknade, skedde det i en trans. Han såg Jesus tala framför sig. Och dessutom vet vi att såväl Johannes som Jesus modersmål var arameiska. Den grekiska texten blev där för influerad av arameiskan.

Något originalmanuskript till Uppenbarelseboken finns inte bevarat. Melianos Mathaios berättar att den äldsta bevarade handskriften är Codex Sinaiticus från tidigt 400-tal.

– Och den äldsta vi har här i klostret är Codex Purpureus Rossanensis från 500-talet, som innehåller delar av Markusevangeliet, tillägger han.

Hur tycker han då att man ska tolka Uppenbarelseboken? Melianos Mathaios svarar genom att först berätta att Patmos under åren 1912 till 1947 var under italiensk ockupation och att grekiskan då var förbjuden i öns skolor.

– Katolicismens påverkan var stark. De ser Apokalypsen som en katastrof, slutet på världen. Vi ortodoxa ser den som ett hopp – visserligen finns ondskan men det goda kommer att segra till slut.

Mathaios konstaterar att han fört många samtal med katoliker och att det italienska TV-bolaget Rai för några år sedan gjorde en serie, där en italiensk-grekisk journalist åkte jorden runt för att se hur man på olika håll tolkar Uppenbarelseboken.

– Så kom han hit till Patmos och det

kristliga gymnasiet där jag varit lärare.

En ung pojke från Kreta fick frågan och journalisten tyckte i efterhand att det var det bästa av alla svar han fått under sitt sökande. Pojken svarade helt enkelt att ”Apokalypsen är vårt hem, vårt paradys”.

En kraftig ringsignal förkunnar att det är lunchdags på klostret, som idag hyser sammanlagt tretton munkar. Vi går ut till den öppna gården i sällskap av vår värd och hinner byta några ord med en munk samt med klostrets abbot.

Patmos kallas ibland Egeiska havets Jerusalem och dess betydelse för kristenheten – även den icke ortodoxa – går knappast att överdriva. Innan vi skiljs sammanfattar Melianos Mathaios öns betydelse.

– Den Helige Christodoulos, vårt klostrets grundare, sade en gång att Gud i Sinai gav kristenheten lagen och på Patmos gav han via Johannes oss Kristi välsignelse.

Med kärlek kommer också sorg

DÖD. Benita Backas-Andersson har skrivit en bok om dem som sköter det praktiska arbetet då någon dör, om kontakt med anhöriga, om sorg, om att kamma hår och knäppa skjortor inför den sista resan. – Förr var jag rädd för döden, men det är jag inte längre.

TEXT: SOFIA TORVALDS

Benita Backas-Andersson är jordbrukardotter från Liljendal och livet har fört henne till många ställen – men alltid i Östnyland. Hennes företag liv började med att hon grundade en blomsterhandel i Liljendal, och specialiserade sig på begravningsbinderier. Sedan fick hon erbjudandet att köpa begravningsbyrån i Lovisa.

– Först tvekade jag, men när jag sedan bestämde mig för att ta över gick jag med hull och hår in i det nya arbetet.

Det var mycket som var nytt för henne. Hon hade inte vetat att jobbet som begravningsentreprenör på en liten ort innebär så mycket praktiskt arbete, mycket lyftande och bärande.

– Men jag ville delta i det praktiska så mycket som jag orkade. Jag har svårt att se hur man kan begrava någon utan att se och känna och lyfta och bära. Jag är så gammaldags.

Hade du sett en död människa innan du började som begravningsentreprenör?

– Ja, min egen pappa, och det var vackert, mycket fridfullare än jag tänkt. Det var trösterikt. Jag märkte att döden inte är något att vara rädd för.

Hon märkte snabbt att när en människa är död, då är hon död. Det är bara kroppen som finns kvar. Människans essens, den hon varit, är borta.

– När någon dör brukar man tända ett ljus, man brukar öppna fönstret. Det gör man både på sjukhus och äldreboenden. Det är en gammal sed för att själen ska bli fri. Jag hör till kyrkan, och jag tror på änglar och kärlek och nåd – inte på skuld och straff. Jag tror också att både helvete och himmel finns här i vårt liv, nu. Jag tror också att vi har allt vi behöver inom oss, bara vi vågar lita på det.

Bryta ett tabu

När Benita Backas-Andersson bestämde sig för att skriva boken *Respekt – en bok om den sista resan* (Litorale 2017) var det för att bryta tystnaden kring det som är svårt att skriva om och svårt att tala om: döden. Hon ville skriva om dem som tar hand om de döda på sjukhus, i församlingar och på begravningsbyråer. Hon ville lyfta fram vaktmästaren som alltid är på plats, som inte syns men som ser till att allt fungerar.

Men det fanns också texter som var riktigt svåra att skriva.

– Om barns död. Och om ensamhet – aldrig hade jag vetat hur ensamma människor kan vara i döden. Tyvärr ökar de begravningar där ingen anhörig är med på den sista resan, också på landsbygden.

Hennes egen erfarenhet är att när det inte funnits någon anhörig som brytt sig om hur det blir, när begravningen sköts av dem vars jobb det är att sköta begravningar, satsar de kanske ännu mer än normalt.

– Det har varit viktigt för mig att göra det vackert. Om det inte funnits pengar från socialen så har jag tagit av mina egna saker. Jag har fixat blommorna så att det blir fint ändå.

Utan kärlek ingen sorg

Genom åren har hon sett hur otroligt viktig hennes insats kunde vara för de anhöriga.

– På en liten ort kan en begravningsentreprenör få stort ansvar. Och ändå känner jag att jag fått mycket mer än jag gett. Jag har mött så många fantastiska människor som fått utstå svåra saker men ändå haft trygghet och kärlek att ge så den räcker till för alla.

Tack vare jobbet har hon sluppit sin egen dödsångest.

ALL MÖTA den som har sorg är inte svårt. En blick och en klapp på axeln räcker. FOTO: COLOURBOX

BENITA BACKAS-ANDERSSON ville bryta tystnaden kring döden. FOTO: SOFIA TORVALDS

Åtta modiga kvinnor

BOK

Kyrkomödrar

Redaktörer: Ann-Ida Fehn och Hedvig Larsson
Förlag: Artos & Norma Bokförlag 2017

Boken *Kyrkomödrar* handlar om åtta kvinnor i kyrkans (eller kyrkornas) historia,

kvinnor som haft eller har en stor betydelse för kyrkan. På olika sätt följde de Guds kallelse och blev banbrytare och revolutionärer – flera av dem offrade sina liv för det de trodde på.

Några av kvinnorna är mycket kända, till exempel **Birgitta av Vadstena** och **Katarina av Siena**, men de träder fram i ett nytt ljus kanske just för att de får

samsas om utrymmet med andra kvinnliga storheter.

Stilistiskt är texterna ojämnt, vilket ger en fördel åt dem som beskrivs av mer erfarna skribenter. Själv fastnade jag särskilt för berättelserna om **Klara av Assisi** och **Egeria**.

Klara av Assisi är intressant för att jag ingenting visste om henne – och ändå har jag läst flera böcker om **Franciskus av Assisi**. Franciskus är Klaras andliga fader, och den som först

söker upp henne efter att ha hört om hennes fromma liv. Deras liv har många paralleller, och när hon går in för den radikala fattigdom som också Franciskus står för möter hon mycket motstånd. Mest imponerad blir jag av hennes klosterregel, som återspeglar en jämbördighet som måste ha varit mycket radikal på 1200-talet och som känns modern än idag.

Egeria är en annan spännande, ny bekantskap.

Hon var en modig kvinna, en upptäcktsresande och pilgrim, som var en av förgrundsfigurerna under 300-talets pilgrimsrörelse bland de kristna. Det spännande är att hennes resebrev finns bevarade. Hon reser genom Sinaiöknen för att kunna besöka alla de heliga platserna, och var hon än sätter sin fot hittar hon en kyrka att fira "offret" i, med en vänlig präst som guide.

När jag läser hennes be-

skrivning av det liturgiska livet i Jerusalem känns det hisnande att tänka att jag får ta del av hur gudstjänsten firades i kyrkan för drygt 1 600 år sedan. Långfredagens liturgi innebar till exempel att man gick från den ena platsen till den andra, och när man kom till Getsemans uppstod så mycket jämmer och klagan att det "antagligen hörs ända till staden". Tala om resereportage!

■ SOFIA TORVALDS

– Det finns så stor frid där, mitt i döden, och alla ska vi möta den en dag. Jag vet också att det inte blir någon sorg om du inte har älskat. Eftersom jag har arbetat på en liten ort har jag varit med om att begrava nära och kära, mina vänner, mina grannar. Det har hört till det svåraste. Men det har också varit fint att göra den sista tjänsten.

Se den sörjande i ögonen

I sitt arbete har hon också fått lära sig att möta sorg.

– Det är viktigt att inte gå undan när någon har sorg. Jag vet att många sörjande anhöriga blivit jätteledsna när bekanta gått över till andra sidan gatan när de sett dem komma. Jag vet ju att det beror på att människor inte vet hur de ska bemöta den som sörjer, men det är inte så svårt. Man behöver inte göra eller säga något speciellt. Kanske klappa på axeln eller krama. Titta i ögonen. Visa att man finns. Numera är det någon annan som tagit över begravningsbyrån. Beni-

ta Backas-Andersson drabbades av svår borrelia, som gjorde det fysiskt omöjligt att fortsätta arbeta. De senaste åren har hon i stället skrivit mycket – först boken *När rädslan vilar – fragment ur en barndom*, som handlade om ett barns upplevelse av rädsla och utsatthet, och nu boken *Med respekt – en bok om den sista resan*.

– Skrivandet, som jag först nu har fått tid med, har öppnat en ny värld för mig, säger hon.

Det är en värld där det känns som att allting är möjligt och där hon får använda sin fantasi.

– Där är jag är mig själv, och kan också hjälpa andra. Jag kan beröra mina läsare, få dem att både skratta och gråta.

”Det finns så stor frid där, mitt i döden, och alla ska vi möta den en dag.”

Benita Backas-Andersson

Långsamt läsa djupare

BOK

Essäer om lust till litteraturen och läsningens plats i livet

Författare: Tatjana Brandt
Förlag: Förlaget 2017

Hon skriver om Henry James och vikten av att inte förverkliga sina drömmar. Ibland betar hon av flera böcker, ibland skriver

I inledningen till sin bok *Om lust till litteraturen och läsningens plats i livet* skriver Tatjana Brandt om hur den digitala revolutionen förändrat skrivandets förutsättningar. Hon citerar den ryska litteraturvetaren och lingvisten Michail Bachtins teori om att betydelsen i romaner, liksom i våra liv, uppstår av den tidskänsla som händelsernas konkreta plats förvaltar. Men ”nära har ingen plats och därför heller ingen tid”.

I stället för att surfa genom ett oändligt nu fullt av allt (det som nätet är fullt av) har Brandt bestämt sig för att återkomma, koncentrera sig och gå i djupled. Det gör hon genom att skriva fem essäer om fem författare som hon läst om och om igen.

Den här boken känns tröstande för en läsare och kulturarbetare. Jag associerar till en intervju med Pia Ingström, som berättade att hon låg på psykiaterapeutens soffa och höll på att förgås av sorg över förlusten av allt det hon investerat hela sitt liv i: kulturens betydelse, litteraturens betydelse, den finlandssvenska pressens betydelse. Men terapeuten sa: Kunde man tänka sig att något ändå finns kvar? Det försvinner inte utan spår.

Ett spår, tänker jag, är Tatjana Brandts bok. Hon introducerar till exempel 1700-talsförfattaren Frances Burney, hon som skrev romaner före Jane Austen.

hon om en enda sonettkrans av Inger Christensen. Det är mycket intressant att ta del av hennes läsning av J.K. Rowlings Harry Potter-svit. Jag håller inte alltid med henne, men jag vill ändå läsa vidare.

Tatjana Brandt är inte en helt lättillgänglig essäist. Hon är till exempel inte särskilt rolig. Men hon är intensiv och allvarlig på ett sätt som gör att jag vill lära mig, vill veta, vill fundera. Jag citerar: ”Handlar inte all läsning om det här? Att hantera sorgen över alla relationer och öden, människor och erfarenheter som livet är för kort för? Att tankfullt umgås med de ofödda möjligheterna? // Hur kan man känna det meningsfulla om man inte har en stark relation till allt i tillvaron som är förlust, som är bortom, som är oförlöst, utom räckhåll, ohanterligt?”

När jag läser Brandt får jag lust att läsa mer och på ett annat sätt. Hon borrar sig envist in i hur vi använder litteraturen och vårt läsande, och bitvis uppenbarar hon sanningar om mig själv (som läsare och som människa) som jag inte hade en aning om.

Hennes anslag är diskuterande, hon lägger fram antaganden eller frågor och associerar vidare. Ibland förmedlar hon otroligt insiktsfulla bilder som jag genast känner igen som sanna och som fyller mig med en plötslig fröjd.

■ SOFIA TORVALDS

TATJANA BRANDT är litteraturvetare, kritiker och författare. FOTO: FÖRLAGET

Allting hittar hem

BILDERBOK

Säg hej!

Text: Annika Sandelin.
Bilder: Linda Bondestam
Förlag: Förlaget M

”Säg hej till Örkel Körkel Kaj han har tappat bort sin haj.” När det kommer till baby-poesi, liksom sångtexter för

de allra minsta – ja gällande det mesta för väldigt små personer, så funkade det vanligen bäst när man släpper kraven på logik, normalitet och andra vuxna tråkigheter. Kasta dig in i äventyret och låt dig fångas

Linda Bondestam. Baby'n är på åktur i vagnen och möter en uppsättning obskyra typer som förlorat allt från sin ägare till sin egen svans.

av rytmer och ljud, stämningar och färger.

Det gäller också Annika Sandelins nya diktbok för barn *Säg hej!* som är illustrerad av

Lyckligtvis återfinns samtliga grejer om du bara vänder på den finurliga boken som saknar rygg och följaktligen går att vika ut som ett dragspel.

Den (tråkiga) vuxna läsaren tycker kanske att såväl namnet Örkel Körkel som sannolikheten att han skulle tappa bort sin haj känns väldigt långsökta men rimmen är roliga och rytmen så pass medryckande att också baby'n lystrar. De äldre barnen

kan fylla i rimmen själva och de funderar allvarligt över små detaljer i bilderna: finns det manliga sjöjungfrur och kan man ha en haj som husdjur? Och när en enkel saga på några få rader kan ge upphov till såväl skratt som djupa diskussioner så måste

man väl säga att författaren lyckats.

I en barnfamilj, där de flesta saker inte ligger där de ska, känns också temat med försvunna saker som kommit till rätta väldigt tröstande.

■ NINA ÖSTERHOLM

Mixa & Matcha

FRÅGESPORT. Mixa och matcha dina kunskaper i Kyrkpressens frågesport. Vår tävlande den här veckan är Magnus Londen. Konstruerad av Jesper von Herten.

MEDTÄVLARE: MAGNUS LONDEN

Namn: Magnus Londen.
Ålder: 48.

Yrke och/eller titel: Journalist, företagare och författare.
Hemort: Helsingfors.

Favoritmat och -dryck: En bra pale ale som dryck, men mat...? Sätt fast lasagne.

Lyssnar helst på: Radio.

Rekommendera en bok!: Ensam i Berlin av Hans Fallada.
Skulle vilja resa till: Georgien på nytt.

Tråkigaste sysslan i hemmet: Diska smutsiga kastruller.
Min åsikt om frågesporter: Det är roligt när man känner att man vet nånting, pinsamt när man inte kan något.

Höjdpunkt från den gångna hösten: Nattåg i Ukraina ut-
an vidare.

Slogan eller motto: Allt fixar sig!

Frågesportsresultat: 17/25

KÄNDA TURISTÖAR & UNGEFÄRLIG AREAL

a) Mallorca	1) 500 km ²
b) Åland	2) 1600 km ²
c) Phuket	3) 3000 km ²
d) Gotland	4) 3600 km ²
e) Bali	5) 5400 km ²

Resultat: 2/5

FINLANDSSVENSKA BÖCKER FRÅN INNAN ANDRA VÄRLDSKRIGET & FÖRFATTARE

a) Dikter, 1916	1) Jarl Hemmer
b) Stenkol, 1927	2) Elmer Diktonius
c) En man och hans samvete, 1931	3) Hagar Olsson
d) Sönder, 1932	4) Edith Södergran
e) Chitambo, 1933	5) Henry Parland

Resultat: 2/5

ÖSTEUROPEISKA NATIONALSÅNGER & LAND

a) Kde domov muj	1) Rumäniens
b) Tautiska giesme	2) Litauens
c) Tavisupleba	3) Georgiens
d) Lijepa nasa domovino	4) Kroatiens
e) Desteapta-te, române	5) Tjeckiens

Resultat: 3/5

IDROTTSTERMER & IDROTTSGREN

a) Jabb	1) Badminton
b) 107 % -regeln	2) Boxning
c) En garde	3) Formel 1
d) Gambit	4) Fäktning
e) Mixed	5) Schack

Resultat: 5/5

AMERIKANSKA STORBOLAG & HEMORT OCH DELSTAT

a) Starbucks	1) Atlanta, Georgia
b) Google	2) Mountain View, Kalifornien
c) Coca Cola	3) Oak Brook, Illinois
d) McDonald's	4) Seattle, Washington
e) Bank of America	5) Charlotte, North Carolina

Resultat: 5/5

SVAREN:
Kända turistöar & ungefärlig areal: a-4, b-2, c-1, d-3, e-5
Finlandssvenska böcker från innan andra världskriget & författare: a-4, b-2, c-1, d-5, e-3
Östeuropeiska nationalsånger & land: a-5, b-2, c-3, d-4, e-1
Idrottstermer & idrottsgren: a-2, b-3, c-4, d-5, e-1
Amerikanska storbolag & hemort och delstat: a-4, b-2, c-1, d-3, e-5

FINLANDS STÖRSTA FÖNSTER- & DÖRRLAGER

BILLIGASTE!

LEVERANS GENAST!

NORDIC sale

Granvägen 1, 68555 Bosund
T. 721 0111, sale@nordicsale.fi
www.nordicsale.fi

Bygga upp har sin tid av Fredrik Ekholm

Boken är en självbiografi av Fredrik Ekholm där han också delar viktiga värderingar och principer. Den innehåller också spännande skildringar om hur Gud öppnat dörr efter dörr runt världen.

Inbunden bok med färgbilder ca 300 sidor.
Pris 32 € (-15 % till Kyrkpressens läsare.)
Boken fås från Bokhandlarna i Vasa samt Vasa Byggnadsreparation Tel 06 3209100 eller fredrik.ekholm@vaasanrakennuskorjaus.fi

INGVAR!
En musikalisk möbelsaga

PUBLIKEN HAR HITTILLS GETT FÖRESTÄLLNINGEN

★★★★★

ENDAST 13 FÖRESTÄLLNINGAR KVAR! SISTA 30.12!

EN TRAGIKOMISK BERÄTTELSE OM VÄLFÄRDSSAMHÄLLET VARDAGSHJÄLTAR.

DEN FÖRSTA DAGEN

PREMIÄR: 20.1.2018
SPELPERIOD: 19.1 - 3.3.2018
STORA SCENEN

GE EN UPPELVELSE I JULKLAPP
GE ETT PRESENTKORT TILL WASA TEATER!

Kan köpas från Wasa Teaters biljettkassa eller via www.netticket.fi.

NU ÄVEN FRÅN WEBBSHOPEN!

Annonsera i

KP
KYRKPRESSEN

Med en annons när du hela Svenskfinland.

Spara energi och pengar!

Du når oss på:
044 050 3020
050 092 4528

Eller via e-post:
annons@kyrkpressen.fi

www.kyrkpressen.fi

RESOR • **Friman**
RESOR • MATKAT • TRAVEL

13-27.3 Teneriffa, Playa de las Americas
12-15.4 Vårresa till Prag
April Kulturresta till Antikens Rom och Ostia
Maj Kulturresta till Italiens klack, Apulien och Basilicata
Juni Kulturresta till St Petersburg
13-17.7 Opera- och kulturresta till Läckö Slott

frimanresor.fi Tel Hangö 019 - 248 1004
Sandövägen 23, 10900 Hangö Tel Ekenäs 019 - 248 1090
info@frimanresor.fi

JULBASAR

PÅ TUNABERG SERVICEBOENDE

Framnäsängen 4, Esbo, tel 050 346 1207
Torsdagen den 30 november kl. 16 - 18

Pepparkakshus, bakverk, Tunabergs limpa, potatisgröt, julpynt, pryttorg, lotteri, Aloe vera-produkter och handgjorda smycken

Kaffe & laxsmörgås, glögg & jultårta
Hjärtligt välkomna!

UR EVANGELIET

”Sannerligen, vad ni inte har gjort för någon av dessa minsta, det har ni inte heller gjort för mig.”

Läs mera i Matt. 25:31–46.

OM HELGEN

Dags att summera året

Nu har vi nått fram till kyrkoårets sista söndag, en kyrkans nyårsafton om man så vill. I vår kyrka kallar vi den för Domsöndagen, men på annat håll kallas den bland annat för evighetssöndagen, kyrkoårets sista söndag och Kristi konungaväldes söndag.

Evangelietexten talar om hur Kristus vid tidens slut kommer ”i sin härlighet tillsammans med alla sina änglar”. Både början och slutet av kyrkoåret handlar på sätt och vis om samma sak: Gud kommer oss nära och ställer oss inför sitt ansikte.

RUNT KNUTEN

”Leo X Luther – ett lättsamt skådespel om reformationen.”

Skådespel i Pargas församlingshem fredag kl. 18.

Hur kan kyrkan växa i vår tid?

Kyrkhelg-Syd
Södra Haga kyrka, Helsingfors
Den 9-11 mars 2018
Inbjuden talare: **Håkan Sunnliden**
(Sverige)

www.kyrkhelg.fi

INSIDAN

Ansvärlig redaktör:
Erika Rönngård,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Ludvig Andersson 044 050 3020, ludvig.andersson@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN FREDDI WILÉN

FOTO: NICKLAS STORBJÖRK

När allt har sagts och gjorts

ABBA HAR en låt som handlar om hur ett parförhållande håller på att ebba ut. Titeln är ”When all is said and done” det vill säga när allt har sagts och gjorts. Jag tycker att titeln väl beskriver den känsla som Domsöndagen kommer med. Det finns en stund i livet när vi står till svärs för våra handlingar. En stund då vi står vända mot det liv som vi levtt, utan att vi kan ändra på något mer – lagt kort ligger.

Är du nöjd med vad du ser?
Pessimisten i mig fasar för allt som gömms undan, för alla ouppklarade bråk, för saker som man knappt vågar medge för sig själv att man gjort. Kommer Gud verkligen att ta fasta på allt det som blev fel och vad väger det goda i förhållande till mina fel. Jag sluter ögonen, jag kan inte försvara alla mina handlingar.

Optimisten i mig viskar tyst i mitt öra att det finns nåd. Du får en ny chans fast du inte har kommit nära det krav som Gud

ställer på dig som människa. Gud älskar dig fast du inte fick det att sitta riktigt. Ett litet leende smyger sig fram på mina läppar.

Domsöndagen handlar om ett delboks-lut. Du får stämna av ditt liv medveten om att inget sker utan att Gud vet om det. Du kan ljuga för dig själv men för honom som rör över dig så går inget förbi. Samtidigt får du en ny chans att göra om allt, redan följande söndag inleder vi det nya kyrkoåret när Jesus kommer inridande till sin kyrka.

Så när vi går in för att fira den sista helgen i kyrkoåret är det kanske på sin plats att bromsa in lite. Fundera på hur det blev. Finns det saker som vi kan göra något åt? Temat för Domsöndagen är Kristus, Herre över allting och där finns nyckeln till det nya kyrkoåret.

• FREDDI WILÉN

Freddi Wilén är präst i Borgå svenska domkyrkoförsamling.

I dag funderar han på hur mycket som kanske inte blev som det skulle under året och att det trots det känns bra att blicka mot det nya.

Hans tips: Döm inte andra, det står inte i vår uppgiftsbeskrivning. Beröm varandra i stället.

#bönetwitter

Herre, du ser hur bristfällig jag är och ändå får jag komma till dig.

Följ Kyrkpressens bönetwitter på sökordet #bönetwitter
Veckans tweet är skriven av Freddi Wilén.

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Mal. 4:1–2

ANDRA LÄSNINGEN
1 Kor. 15:22–28
eller Hebr. 12:18–25

EVANGELIUM
Matt. 25:31–46

Domsöndagen. Temat är ”Kristi konungaväldes söndag”.

PSALMFÖRSLAG

826, 858, 143, 489 (N).

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almquist.

KLARSPRÅK

Eskatologi kommer från de grekiska orden eschatos (ytterst eller sist) och logos (lära). Eskatologi är alltså läran om de yttersta tingen.

Inom kristendomen är den främsta källan till information om de yttersta tiderna Uppenbarelseboken. Där beskrivs Guds seger över världens ondskas och världens förnyelse.

Eskatologi handlar inte bara om undergång och domedag utan innehåller också hoppet om att vi en dag ska få uppleva en tillvaro utan synd och lidande.

Källa: Wikipedia.

KALENDERN 23–30.11

DOMPROSTERIET

• **BORGÅ**
LÖ 25.11 KL. 16: KNATTEKYRKA i Lilla kyrkan, Björkholm-Kallio, Tollander, Diskanten. Kollekt uppbares i form av pengar och leksaker
KL. 18: INTERNATIONELL MÄSSA i taizéstil i domkyrkan, Eisentraut-Söderström, Juhana Sihvo, Söderström
SÖ 26.11 KL. 10: GUDSTJÄNST i Kullo bykyrka, Lindberg, Helenelund
KL. 12.15: HÖGMÄSSA i domkyrkan, L. Stråhlman, Mari Puskas avskeds-predikan, Tollander, UV-Sound med R. Stråhlman, Denice Sjöströms gudstjänstgrupp, Michaela Lepistö.
KL. 13.30: KYRKAFFÉ I FÖRSAMLINGSHEMME, Maris avskedsfest
KL. 18: KONSERT I DOMKYRKAN, Finland i toner – församlingarnas vuxenkörer hyllar 100-åriga Finland. Fritt inträde
TI 28.11 KL. 10.30: BABYKYRKA i Mariagården, efteråt kaffeservering, smörgås, Wilén, Söderström

• **LAPTRÄSK**
SÖ 26.11 kl. 12: Högmässa i kyrkan, Stefan Djupsjöbacka, Rita Bergman
on 29.11 kl. 13.15–14: Barnklängen övar i kyrkan, JE, GN
on 29.11 kl. 14.15–15: Efterklängen övar i kyrkan, JE
to 30.11 kl. 9.15: Adventsgudstjänst i kyrkan med Kapellby skola, LS, JE
to 30.11 kl. 13: Andakt i Servicehuset, LS, JE

• **LILJENDAL**
LÖ 25.11 kl. 17.30: Cellis i Mariagården
SÖ 26.11 kl. 10: Högmässa i kyrkan, Stefan Djupsjöbacka, Rita Bergman
ti 28.11 kl. 10: Vuxen-barn i Mariagården, GN
on 29.11 kl. 18: Tjejharmon i Prästis, julfest
På kommande: Diakonins julgröt 11.12 kl. 13–15 på Mariagården. Risgrynsgrot, skinksmörgås, kaffe. Skolans Lucia uppträder. Avgiftsfri. Anm. senast 1.12 till susann.stenberg@evl.fi eller 0447229239

• **LOVISA**
To 23.11 kl. 18: Bibelstudieserien ”Enligt Markos” i kyrkan
Sö 26.11 kl. 10: Högmässa i kyrkan, af Hällström, Tollander
Ti 28.11 kl. 11–13: En Euros Café i församlingshemmet
Ti 28.11 kl. 13: Pensionärsföreningen i församlingshemmet
On 29.11 kl. 14: Födelsedagsfest för inbjudna i församlingshemmet
On 29.11 kl. 15.30: Lovisaklängen övar i kyrkan
To 30.11 kl. 8.30: Morgonkaffe i Tikva
To 30.11 kl. 9.30: Barnens Adventskyrka i kyrkan
På kommande:
LÖ 2.12 kl. 10–13: Församlingens julbasar i församlingshemmet. Bordsreservationer senast 27.11 till rea.skog@evl.fi eller 0405962659

• **PERNÄ**
Fre 24.11.:
– kl. 10–11.30 Café Mikael i Mikaelstugan, Juntunen, Krogars
Sö 26.11.:
– kl. 18 Mässa i Taizéstil i kyrkan, Lemberg, Silfvergrén, Wikstén-Rönnbacka
Må 27.11.:
– kl. 13–15 Klubin goes Senior, Juntunen, Krogars

• **SIBBO**
Mer information på Sibbo svenska församlings hemsida www.sibbosvenskaforsamling.fi
Sö 26.11 kl. 12: Mässa i Sibbo kyrka. Helene Liljeström, Lauri Palin. Gudstjänstgrupp.
Sö 26.11 kl. 15: Babykyrka i Sibbo kyrka. Alla döpta under det senaste året får ta sina dopfåglar med sig hem. Camilla Ekholm, Isabella Munck, Lauri Palin.
Ti 28.11 kl. 8.45: Julutfärd till Tallinn. Busstidtabell (ca-tider), 8.45 Norra Paipis, Haléns – Södra Paipis, 9.10 busstationen i Nickby, 9.20 Kyrkoby församlingshem, 9.40 Box, 9.45 Linda. Avfärd från Helsingfors med Viking XPRS kl. 11.30. Hemresa i omvänd ordning, färjan anlöper Helsingfors 20.30.

Ti 28.11 kl. 14: Kyrkobrodernas samling i Prästgården. Terminsavslutning. Kontakt: Samuel Lönnqvist 045-664 2950.
Ti 28.11 kl. 16–18: Adventspyssel i Kyrkoby församlingshem. Tillställningen är öppen för alla, ingen materialavgift eller förhandsanmälan. Barnen deltar på vårdnadshavarens ansvar. Soppmiddag för 5 euro / familj.
On 29.11 kl. 13: Äldre i Söderkulla. Lindas festsal. Katja Korpi.
On 29.11 kl. 18.30: Kvällsmässa i Sibbo kyrka. Korpi, Palin, Patrik Frisk, Mauriz Brunell, Kjell Lönnqvist.

To 30.11 kl. 18: Allsång, Sång i Guds värld i Kyrkoby församlingshem. I sjunger ur det nya psalmbokstället. Palin, Brunell.
To 30.11 kl. 18.30: Missionsauktion i Bykyrkan Tabor i Box (Grönkulavägen 142). Inledningsandakt. Liljeström.
To 30.11 kl. 19.30: Projektören för självständighetsdagens gudstjänst, övning. Kyrkoby församlingshem. Alla sångare är välkomna att delta. Kontakta kantor Lauri Palin, tfn. 050 4010678 för noter och information.

HELSINGFORS PROSTERI

• **JOHANNES**
Mer information på Johannes hemsida: www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes
Fr 24.11
kl. 10–11.30: Musiklek i Hörnan, Högbergsgatan 10, gatunivån. För barn över 1 år. Hollméus.
kl. 12.15–13.30: Veckolunch i Högbergsgården, Högbergsgatan 10 E. Välkommen på middagsbön i Johanneskyrkan kl. 12.
Sö 26.11 Domsöndagen
kl. 10: Högmässa i S:t Jacobs kyrka. Terho, Böckerman. Johan Peitsalo, cello. Kyrkbrunch.
kl. 12: Högmässa i Johannes-

kyrkan. Repo-Rostedt, Heikel-Nyberg, Enlund. Kammarkören Jubilate. Kyrkkaffe.

Må 27.11

kl. 10–11.30: Babyrytmik i Hörnan, Högbergsgatan 10, gatunivån. För barn under 1 år. Hollméruus.

Ti 28.11

kl. 12: Lunchmusik i Gamla kyrkan med Liisa Keränen.

kl. 13.30–14.30: Musiklek för 0–2 åringar i Bokvillan, Tavastvägen 125. Hollméruus.

kl. 18: Sång i Guds värld – Psalmkväll i Johanneskyrkan. Kom och bli mer bekant med psalmbokstil-lägget! Sång, bakgrund och för-djupning. Böckerman, Almqvist.

kl. 19: Singelgruppen. Diskussion och planering i Johanneskyrkans krypta.

On 29.11

kl. 14–15.30: Diakonitrafiken i S:t Jacobs församlingssal. Besök av åk. 4 i Drumsö lägstadium med dansprogram, Johanna Berlin & Jai Sarén, Tiainen.

kl. 14–15.30: Samtalsgruppen Sjötorpet, Högbergsgatan 10 E, 2 vån. Öllberg.

kl. 18: Veckomässa i Gamla kyrkan. Busck-Nielsen, Almqvist.

To 30.11

kl. 10–11.30: Musiklek i S:t Jacob. Kvarnbergsbrinken 1. Hollméruus.

Middagsbön i Johanneskyrkan vardagar kl. 12.

■ MATTEUS

Matteus hemsida: www.matteus.fi
Pastorskansliet har öppet: må, ti, to, fre kl. 9–14.

Matteuskyrkan: är öppen ti, on, to, fr kl. 10–14. Kom och sitt ner i lugn och ro, tänd ett ljus eller njut av en kopp kaffe. Aulacafé är också öppet. Välkommen.

MATTEUSKYRKAN Åbohusvägen 3

Fre 24.11 kl. 12–14: Samtalslunch för seniorer, Matteussalen, 2 vån.

Fre 24.11 kl. 19–21: Samling för män, Rolf Steffansson, Hoppets vägkarta-Kyrkans mission idag, Matteussalen, 2 vån.

Lö 25.11 kl. 10–13: Adventspyspel, Matteussalen, 2 vån. Kom med hela familjen, med en kompis eller på egen hand.

Frivillig avgift för servering och pysselmaterial.

Lö 25.11 kl. 10–10.45: Lördags klapp&klang (9 mån–4år) med vuxen, 2. vån.

Sö 26.11 kl. 10: Högmässa, Juho Kankare, Mimi Sundroos. Söndagskola. Kyrkkaffe i Olavussalen.

Ti 28.11 kl. 10 och 11: Musiklek, klapp och klang, för 10 mån–4 år, Anders Forsman

Ti 28.11 kl. 12: Musiklek, gung och sjung, för 0–10 mån, Anders Forsman

Ti 28.11 kl. 14: SenioRösts adventsfest, Matteus kör Vår Ton medverkar, allsång, servering

Ti 28.11 kl. 18.30: Matteus kyrkokör övar i Matteussalen. Mera info: Mimi Sundroos, 040-5840296.

On 29.11 kl. 8.30: Morgonmässa, Stefan Forsén

On 29.11 kl. 15–18: Öppet hus för ungdomar.

On 29.11 kl. 15.30–16.45: VårTon (1 vån), Mimi Sundroos.

On 29.11 kl. 16.45–18: Text & Tro, Vi samlas inför följande söndagsmässa runt psalmerna och texterna i Olavussalen i nedre våningen.

On 29.11 kl. 18: MU-mässa, kortmässa med bönevandring. Ungdomar medverkar. Kyrkfika efteråt.

To 30.11 kl. 9.30–12: Familjeklubben i Nordsjö, Sjöskotsgränden 6. Ledare Marianne Bergström

To 30.11 kl. 12–14: Stickklubben. En grupp för Dig som tycker om att handarbete. Vi sticker bl.a dopsockor åt nyfödda.

Självständighetsbasar: efter högmässan, ons 6.12 kl. 11–13

Vi firar Finland 100 år med en självständighetsbasar. Till salu finns bakverk och handarbeten. Välkommen! Intäkterna från basaren går till de barnfamiljer som besöker Kvarnbäckens brödkö.

■ PETRUS

www.petrusforsamling.net

Fre 24.11

kl. 10 Musiklek i Haga: En rolig stund för dig med barn 0–5 år. Kaffe och smörgås. Varje fredag. Hagasalen, Vesperv. 12. Maria Gauffin, Ester Rudnäs

kl. 18 Ungdomssamling: Vi träffas i Hagasalen. Mer info på http://petrusyouth.fi och @petrusyouth på Instagram.

kl. 19 Israelkväll: ”För att de alla skall vara ett”. Musik, dans, hälsning från IRR-TV arbetet. Munks-höjdens kyrka, Raumov. 3.

kl. 19 Musikkväll: Kom och spendera fredag kväll på Café Torpet! Bra musik, gott kaffe, fin stämning. Torpet hittar du på Köpingsv. 48. Välkommen!

Lö 25.11

kl. 17 Missionskväll: Anna och Magnus Dahlbacka berättar om sitt

arbete bland Samburu-stammen i Maralal, Kenya. Månas kyrka, Skogsbäcksv. 15

Sö 26.11

kl. 10 Högmässa: Munksnäs kyrka, Tegelst. 6. Ronny Thylin, Kaj Varho. Kyrkkaffe.

kl. 12 Högmässa: Äggelby gamla kyrka, Brofogdev. 12. Ronny Thylin, Kaj Varho. Kyrkkaffe.

kl. 16.30 Puls: Södra Haga kyrka, Vesperv. 12. Benjamin Sandell.

kl. 16.30 Barnkyrka: För barn i åldern 3–7 år. Södra Haga kyrka, Vesperv. 12. Ester Rudnäs&co.

kl. 16.30 CoolKids: För alla i åldern 8–13 år. Södra Haga kyrka, Vesperv. 12. Ester Rudnäs&co.

Må 27.11

kl. 18 Rotad i Ordet: Ställ dina frågor om Bibeln! Henrik Perret och Stig-Olof Fernström svarar. Kom med du också! Månas kyrka, Skogsbäcksv. 15. Nästa datum är 16.1

Ti 28.11

kl. 9 Morgonandakt: Andakt, bön, lovsång. För alla. Varje tisdag. Hagasalen, Vesperv. 12. Medverkande är lärjungaskolan Transform.

kl. 10 Musiklek i Malm: En rolig stund för dig med barn 0–5 år. Kaffe och smörgås. Varje tisdag. Malms kyrkas församlingssal, Kommunalv. 1. Pia Lindholm

kl. 13 Dagscafé: Andakt, program, kaffe. Månas kyrka, Skogsbäcksv. 15. Mera info ger diakonissan Bodil Sandell, tel. 09-2340 7227, 050-380 3925. Varannan tisdag. Varmt välkommen!

kl. 18 Lovsångsgruppen: Kör som medverkar under Förböen och Tackkvällarna. Övning innan i Munkshöjdens kyrka, Raumov. 3. För alla.

kl. 19 Förböen och Tack: De anrika förbönsandakterna i Munkshöjden fortsätter. Medverkande denna tisdag är Allan Franzén, Bengt Lassus, Kaj Varho. Munkshöjdens kyrka, Raumov. 3. Barnpassning ordnas. Varannan tisdag. Välkommen med!

Ons 29.11

kl. 11 Familjecafé: Lunch, lek, samtal. Varje onsdag kl. 11–13, fritt och droppa in då du kan. Café Torpet, Köpingsv. 48. Ester Rudnäs

kl. 12.30 Vesperkören: Kör för alla. Varannan onsdag. Hagasalen, Vesperv. 12. Peter Hilli

kl. 13.15 Petrus barnkör: Grupp 1 för barn i förskola – åk 2. Kören övar varje onsdag i Hoplaxskolans Hagasalen, musiksalen. Ledare Francine Mabinda

kl. 14.15 Petrus barnkör: Grupp 2 för barn i åk 3–5. Kören övar varje onsdag i Hoplaxskolans Hagasalen, musiksalen. Ledare Francine Mabinda

To 30.11

kl. 9 Morgonbön: Tanke för dagen, bön, lovsång. Torsdagar i Hagasalen, Vesperv. 12. Medverkande är lärjungaskolan Transform.

Övrigt

Lö 25.11

kl. 9.30 Familjekrust: En skön lördagsmorgon för alla barnfamiljer. God frukost, goda samtal och massor av leksaker. Hagasalen, Vesperv. 12

kl. 9.30 Långfrukost: Kom och njut av en härlig lördagsförmiddag på Café Torpet. Frukost får du för 11,50€ och Torpet hittar du på Köpingsv. 48. Kl. 9.30–13. Nästa frukost den 16.12. Välkommen!

kl. 17 De Vackraste Julsångerna: I samarbete med Svenska föreningen i Äggelby. Medverkande Peter Hilli, sopran Emelie Möllerström, Ronny Thylin. Äggelby gamla kyrka, Brofogdev. 12

Sö 3.12

kl. 10 Petrusmässa: Fira första advent med oss. Egen barnkyrka med skattkista och pyssel. Församlingens körer medverkar. Efteråt åter vi gröt och tackar alla frivilliga. Månas kyrka, Skogsbäcksv. 15

kl. 15 Körallsång: De Vackraste Julsångerna i Malms kyrka, Kommunalv. 1

■ HELSINGFORS PROSTERI

Helsingfors prosteri

Ti 28.11 kl. 13: Julpyssel för personer med funktionsnedsättning tillsammans med Ulla Gripenberg. Plats: Församlingarnas hus, Tredje linjen 22, rum 115 Ekelund 1. vån. Info Maria Hall-Pänttälä tel 09-2340 2540.

Det hjälper att prata: Kyrkans samtalshjälp finns till för dig som behöver ett lyssnande öra. De jourhavande är utbildade

frivilliga eller kyrkligt anställda med tystnadsplikt. Samtalstjänsten består av chatt, brev- och telefonjour.

Chattjouren är öppen må-to kl. 18–20 och finns på adressen www.samtalstjanst.fi. Telefonjourens nummer är 0400 22 11 90 (från utlandet +358400221190) och du kan ringa varje kväll kl. 20–23. Du kan dessutom skriva ett handskrivet brev till Kyrkans brevjour, PB 210, 00131 Helsingfors. Vi svarar inom några dagar.

Problem i parförhållandet eller familjen: Familjergivningen erbjuder helssingforsare professionell samtals-hjälp vid problem i parrelationen och i krisituationer. Vi samtalat med dig om frågor som berör parrelationen, familjen och dig. Du kan komma ensam, med din partner eller med andra familjemedlemmar. Samtalen med mottagningssekreterarna och familjergivarna kostar inte något och är konfidentiella. Samtalen förutsätter inte att du är medlem i kyrkan. Ring tidsbeställningsnummer 09 2340 2555 vardagar kl. 9–12.

Kampens kapell: öppet vardagar 8–20 och veckoslut samt helgdagar 10–18. Mer info www.helsingfors-forsamlingar.fi.

■ DEUTSCHE GEMEINDE

So 26.11. um 11 Uhr: Gottesdienst zum Ewigkeitssonntag (Matti Fischer)

■ OLAUS PETRI

Lö 25.11 kl. 14–17: Cantus Sororum – Systrarnas sång, bönesångkurs med Sofia Lindroos och Nina Fogelberg.

Lö 25.11 kl. 18: Vesper i kyrkan.

Sö 26.11 kl. 11: Högmässa. Timo Viinikka, Hanna Laakkonen–Yang. Schola Olaus Petri medverkar, dir. Valter Maasalo.

On 29.11 kl. 10: Musiklek för alla. Sussi Isaksson leder.

To 30.11 kl. 10: Babyrytmik (0–1 år). Sussi Isaksson leder.

■ MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

■ ESBO

Högmässor sö 26.11. Domsöndagen: Esbo domkyrka kl. 12.15. Ahlbeck, Kronlund, Wikman, Wallenius. Närståendevårdarna inbjuds speciellt. Kyrkkaffe i Sockenstugan.

Olars kyrka, svenska sidan, kl. 10.30. Kanckos, Malmgren. Kyrkkaffe.

Arvet efter Luther: Olars kyrka, svenska sidan, lö 25.11. kl. 15. Emma Audas: Är det kristet att gifta sig? Samtiden, Bibeln, Luther. Föreläsning och diskussion. Brita Ahlbeck och Johan Kanckos medverkar. Servering.

Samlingar för seniorer & daglediga kl. 13–14.30: Kökklapp till 28.11. Södrik kapell on. 29.11 terminsavslutning, ta gärna med en julkapp för max. 5 €. Karabacka kapell to 30.11.

Julbasar: Tunabergs serviceboende, Framnäsängen 4, to 30.11 kl. 16–18. Pepparkakshus, bakverk, Tunabergs limpa, potatisgröt, julpynt, pryltorg, lotteri. Aloe vera-produkter, handgjorda smycken. Kaffe och laxsmörgås, glögg och jultårta.

Handarbetsgruppen Symamselerna: varje ti kl. 16–19, Vita huset, Prästgårdsgr. 1.

Insamling av nya yllesockor: Inför julen samlar diakonin in nya yllesockor för vuxna, för utdelning till behövande. Sockorna kan hämtas till Kyrktians aula, Kyrkogatan 10, vard. kl. 9–15, t.o.m. 13.12. Mer info: Nina Wallenius, 050 432 4323, nina.wallenius@evli.fi

■ GRANKULLA

To 23.11 kl. 9.30–10.30 Lovsångs- och förbönsgrupp: i övre brasrummet, Catherine Granlund.

Fr 24.11 kl. 17.30 Andakt: för ungdomar i kyrkan, Daniel Nyberg, Marlen Talus–Puzesh.

Kl. 18 Lilla julfest: för ungdomar i Klubb 97, Daniel Nyberg, Marlen Talus–Puzesh.

Lö 25.11 kl. 11–14 och 14.30–17.30 Hela familjens julpyssel: i Sebastos, Yvonne Fransman, Karin Nordberg. Förhandsanmälan till Yvonne Fransman tfn 050-443 0045.

Sö 26.11 kl. 12 Domsöndagens högmässa: Mayvor Wärm–Rancken

predikar, Daniel Nyberg, Barbro Smeds. Kaffe i nedre salen.

Ti 28.11 kl. 9.30 Familjelyktan: i Sebastos, Yvonne Fransman, Heli Peitsalo.

Kl. 9.30–11 Diakonimottagning: och brödutdelning.

Kl. 15 Glad idag: tvåspråkig mentalsvårdsgrupp i Sebastos, Catherine Granlund.

Kl. 18 Graziakören: i övre brasrummet, Heli Peitsalo

On 29.11 kl. 13.30 Kyrkosyfoeren-ingen: i övre brasrummet.

Kl. 15.30–17.30 Tvåspråkig närståendevårdarträff: i Sebastos, Karin Nordberg.

Clara Palmgren talar om Grankulla 100 år. Finlands 100-årsjubileumskaffe.

To 30.11 kl. 9.30–10.30 Lovsångs- och förbönsgrupp: i övre brasrummet, Catherine Granlund.

■ KYRKLÄTT

Fr 24.11 kl. 9.30–11.30: Eesti–Emme i Bredbergets klubblokal, Mytvägen 1 C 3.

Fr 24.11 kl. 13–15: Effa för barn i åk 3–4 på Höman.

Sö 26.11 kl. 12: Högmässa i Kyrkslättens kyrka. Rönberg, Punt.

Må 27.11 kl. 18.15: Sång och bön i koret i Kyrkslättens kyrka med Lars-Henrik Höglund. Vi börjar med kaffe/te kl. 18.15.

Ti 28.11 kl. 10: Adventsandakt för barngrupper och familjer i Kyrkslättens kyrka med Claus, Jenny, Susann och barnkör.

On 29.11 kl. 15–17: BC på Hörnan för åk 7 och uppåt.

To 30.11 kl. 10: Adventsandakt för barngrupper och familjer i Veikkola församlingsshem med Helena, Jenny och Susann.

To 30.11 kl. 10–11: Knatterytmik i invånarparken Stubboet, Munkgränden 4.

Fr 1.12 kl. 9.30–11.30: Eesti–Emme i Bredbergets klubblokal, Mytvägen 1 C 3.

Fr 1.12 kl. 18: Adventsandakt för barnfamiljer i Masaby kyrka med Helena, Jenny och Lars-Henrik. Vi åter julgröt tillsammans.

Lö 2.12. kl. 10–13: Adventsbasar på församlingsshemmet i Kyrkslätt med försäljning av hantverk och bakverk, lotteri, sopplunch och kaffe, Patinabod med mycket nyheter. Beställ bord á 15 euro av Gunne Pettersson tel 0500 462 243, senast 24.11.

Kyrkoherdeämbetet öppet må-to kl. 9–15. Fredagar stängt. Tel. (09) 8050 8292. Epost kyrkslatts.svenska.forsamling@evli.fi. Mera info på www.kyrkslattsvenska.fi

■ TAMMERFORS

Sö 26.11 kl. 11: Gudstjänst i SvH, Inka–Riina Valtonen, Anna Arola

Ti 28.11 kl. 10–12: Mammor, pappor och barn i SvH

Ti 28.11 kl. 13.30–15.15: Tisdagsklubben i SvH

Ti 28.11 kl. 18–20: Tammerfors Gospel Projekt övar i Gamla kyrkan

Ons 29.11 kl. 13: Onsdagskaffe i SvH, Bara på skoj med Pi och Pa

Ons 29.11 kl. 15–18: Familjgruppen Fammis firar lillajul i SvH

Ons 29.11 kl. 18: Skriba för vuxna i SvH

■ VANDA

Lö 25.11 kl. 10: Julpyssel för hela familjen, Bagarstugan, Kuriv. 1. Församlingens barnledare och hjälpledare finns på plats och hjälper till. Materialet och serveringen bjuder församlingen på.

Sö 26.11 kl. 10: Högmässa, Helsinge kyrka S:t Lars, M. Fagerudd, H. Åberg–Ylivaara.

Sö 26.11 kl. 12: Mässa i Taizéanda, Myrbacka kyrka/S:t Martins kapell, M. Fagerudd, H. Åberg–Ylivaara.

Ti 28.11 kl. 13: Sjöskog diakoni- och pensionärskrets samlas hos Ilse Lindberg.

Ti 28.11 kl. 13–17: Pysselcafé för barn i åk. 3–6, Strömfärv. 13, Myrbacka.

On 29.11 kl. 9.30–12: Familjecafé i samarbete med Folkhälsan, Strömfärv. 13, Myrbacka.

On 29.11 kl. 13–17: Pysselcafé för barn i åk. 3–6, Strömfärv. 13, Myrbacka.

To 30.11 kl. 18: Sottungsby–Häkansböle pensionärskrets, Håkansböle kyrka.

Tema: Kvinns roll i fredsarbetet. Info om internationell diakoni, andakt och kvällste.

FR 1.12. kl. 14: Hosianna–Veckomässa, Folkhälsanhuset, K. Andersson, A. Ekberg.

SÖ 3.12. kl. 10: Festmässa, Helsinge kyrka S:t Lars, M. Fagerudd, A. Andersson, A. Ekberg. ViAnda-kören medverkar.

ON 6.12 kl. 10: Finland 100 – Tvåspråkig gudstjänst med Tikkurilan srk., Helsinge kyrka S:t Lars. M. Fagerudd, J. Silvast, J. Hyttinen, A. Ekberg, S. Laakso. Suomen Laulu-kören och Helsingfors Polisörkestern kvintett medverkar.

Uppvakning vid hjältegravarna: Helsinge kyrka S:t Lars kl. 11, Röd-sand kl. 12 och vid minnesmärket i Sandkulla kl. 12.30.

SÖ 10.12 kl. 10: Högmässa, Helsinge kyrka S:t Lars. M. Fagerudd, A. Paavola, A. Ekberg.

Efter högmässan fortsätter församlingens julfest i Prostgården. Julmat och familjärt program. Frivillig avgift. Begränsat antal platser, de 80 första ryms med. Anmälan senast 1.12 före kl. 13, tfn 09 830 6262.

Ungdomskvällar: i Bagarstugan, ons udda veckor kl.18–21

Korpo kapellförsamling:
Sö 26.11 kl. 11: Gudstjänst i Korpo kyrka, Källström, Granlund.
Houtsjär kapellförsamling:
Lö 25.11 kl. 18: Helgmålsbön i Houtsjär kyrka, Granlund.
Injö kapellförsamling:
Sö 26.11 kl. 13: Gudstjänst i Injö kyrka, Vuola.

ÅBO
Sö 26.11:
– kl 12: Högmässa, Domkyrkan. Wikstedt (pred), Audas (lit), Danielsson, Lempa. Åbo Damkör (dir. Larissa Krook) medverkar. Barnhörna. Kyrkkaffe
– kl 17: Jubileumskoncert med Marjo Danielsson och Tuuli Lempa, Aurelia. Fritt inträde, servering, programblad 10€/st till förmån för kyrkbygge i Fatick, Senegal
må. 27.11:
– kl 14: Missionskretsen, Aurelia
– kl 18: Diskussionsgrupp för unga vuxna, Aurelia
ons. 28.11:
– kl 10-12: Familjecafé, Papinholma församlingshem
– kl 10.30: Anhörigvårdarcafé, Kvartersklubben
– kl 12: Frukostklubben, Suomalainen Pohja
– kl 13-15: Café Orchidé, Aurelia
– kl 13.30: Barncafé, Aurelia
to. 30.11 kl 9.30: Familjecafé, Aurelia

ÅLANDS PROSTERI

HAMMARLAND
Domsöndagen 26.11: Högmässa kl 12. Ingemar Johansson och Carl-Micael Dan.

JOMALA
Fr 24.11 kl. 19.00: Barnkörernas musikspel i St Olofs kyrka S Ång, E-H Hansen, A Karlsson
Sö 26.11 kl. 11.00: Högmässa S Ång, E-H Hansen, S Winé, J Boholm – Saارين, musikgrupp Unga Sjunga
Sö 26.11 kl. 18.00: Psalmcafé E-H Hansen

MARIEHAMN
LÖ 25.11 kl. 10.00: Katolsk mässa i S:t Märten kyrka
SÖ 26.11 kl. 11.00: Gospelmässa i S:t Görans kyrka, Maria Piltz, Guy Karlsson, Good News
TO 30.11 kl. 11.30: Lunchmässa i S:t Görans kyrka, Jan-Erik Karlström, Judit Deaki.
TO 30.11 kl. 12.00: Sopplunch i församlingshemmet. Pris: 5€ för pensionärer, 7€ för övriga.
SÖ 3.12 kl. 11.00: Högmässa S:t Görans kyrka, 1:a advent. Mari Puska, Maria Piltz, Maria Widén, Anders Laine, Judit Deaki, Guy Karlsson, S:t Märtenskören, Freda-kören, Fredrik Erlandsson – trumpet

SUND-VÄRDÖ
Torsdag 23.11 kl. 18.00: Julkortspysse i Vårdö församlingshem. Hannamari Ruohonen, Kati Juntunen. För barn och vuxna (barn under fyra år i vuxens sällskap). Vi bjuder på te och kaffe.
Söndag 26.11 kl. 11.00: Högmässa i Sunds kyrka. Outi Laukkanen, Pipsa Juslin.
kl. 14.00: Högmässa på finska i Sunds kyrka. Finland 100 år. Kyrkkaffe efteråt i

församlingshemmet. Kauneimmat joululaulut. Outi Laukkanen, Pipsa Juslin.
Onsdag 29.11 kl. 19.00: Adventskoncert med Cantilena-kören i Sunds kyrka. Medverkar gör också en blåensemble under ledning av Fredrik Erlandsson. Dirigent Kim Jansson. Fritt inträde, programblad 15 euro.
<http://sund-var doforsamling.fi/>

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS
To 23.11 19.00: Auktion i Molpe bykyrka till förmån för underhållet och verksamheten. Lotteri, severing m.m.
Fre 24.11 kl.18.30: Karatärf i församlingshemmet. Gäst Leif Österroos.
Lö 25.11 14.00: Pyssecafé för Nordkorea i Pastorskansliets kafferum.
Sö 26.11 11.00: Gudstjänst i Församlingshemmet, Cay-Håkan Englund, Kjell Lolax.
Må 27.11 kl 13.00: Korsbäck missions-syfoening i bygården.
Ti 28.11 19.00: Träffpunkten i Taklax bönehus.
Ons 29.11 kl 18: projektören
To 30.11 13.00: Molpe missionssyfoening i Bykyrkan.

KRISTINESTAD
kristinestadssvenskaforsamling.fi
FR 24.11 kl 19: Pärbandet i Kstads förs. hem "Liv i fred" med Gunilla Teir. Kl 21 nattvardsmässa i kyrkan, Norrback, Nilsson.
SÖ 26.11 kl 10: Högmässa i Lfjärds kyrksal, Norrback, Martikainen
SÖ 26.11 kl 12: Internationell gudstjänst i Kstads kyrka, Norrback, N Rosengård, Gospelkören
SÖ 26.11 kl 18: Bibelsamtal i Lfjärds förs. hem, klubbbrummet, Juhani Martikainen
ON 29.11 kl 12.30: Missionstugans adventsfest med gröt och basar i Kstads förs.hem
FR 1.12 kl 19: Ungdomsgudstjänst i Lfjärds kyrksal. Daniel, Anna Karin, Jeanette och ungdomar
Nästa veckas Kyrkpressen innehåller församlings advents- och julprogram

NÄRPES
www.narpesforsamling.fi
Närpes
LÖ 25.11 kl 15: Övning för "De vackraste julsångerna" i kyrkan, S.Lindén.
SÖ 26.11 kl 15: "Skimrande toner – Finländsk musik på vårt sätt". Konsert i kyrkan med anledning av Finland 100 år. Arr. Närpes församling, Legato, Närpes vuxeninstytut.
Må 27.11 kl 18: Vänjärsten samlas i förs. hemmet, Wallin, Örn.
On 29.11 kl 19: Julauktion i Luthergården.
Sö 3.12 kl 12: Gemensam 100 års jubileums familjegudstjänst, efteråt lunch i förs.hemmet. Anmäl senast 27.11 till 040 717690 för lunchen.
Övermark
LÖ 25.11 kl 14.30: Julkorens övning i förs. hemmet, Rosengård.
LÖ 25.11 kl 19: Strängbandskväll i lutherska bönehuset, Rosengård, Övermark-kören, kompbänd, Kristian Sjöbacka.
SÖ 26.11 kl 10: Gemensam högmässa Jakobsson pred., Ingvesgård lit., S.Lindén. Efteråt gemensam 70-års fest i förs. hemmet för Pörtom o Övermark.
Må 27.11 kl 19: Julkonsert i kyrkan med

musiklinjen vid Närpes gymnasium.
To 30.11 kl 19: Sjung Luthers psalmer i kyrkan med Birgitta Sarelin.
To 30.11 kl 20: Kyrkosångskretsens årsmöte i förs.hemmet.
Pörtom
Fr 24.11 kl 18: Cafékväll för kvinnor i förs. hemmet, Chamilla Sjöbacka, Carling.
Sö 26.11 kl 18: Förbön o lovsång i kyrkan, Leif Olin, A Jakobsson, G.Lindén, E.Tikkala, lovsångsgrupp, Carling.
On 29.11 kl 13: Karasamling i förs.hemmet, Blomberg.
To 30.11 kl 19: Julkoren övar i kyrkan, G.Lindén.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ
Sö 26.11 kl. 14: Gudstjänst, Englund, Rainer Holmgård.
Må 27.11 kl. 10: Familjeklubben i församlingshemmet, Norrgård.
Må 27.11 kl. 13: Minior i församlingshemmet, Norrgård.
Ti 28.11 kl. 15: Junior i församlingshemmet, Norrgård.
Ti 28.11 kl. 13: Missionssyfoeningen i församlingshemmet.
On 29.11 kl. 18: Kyrkokören övar i församlingshemmet.

KORSHOLM
FR 24.11: Ingen familjegruppsamling: i Smedsby.
LÖ 25.11: kl 9.30 Pappa-barn-samling: i Smedsby församl.gård.
kl 18 Ung mässa med konfirmanderna: i Korsholms kyrka.
Sön 26.11: kl 10 Gudstjänst: i Korsholms kyrka, Särs o. Westerlund.
kl 12 Högmässa: i Smedsby församl.gård, Särs o. Westerlund.
Må 27.11: kl 13 Info-Samling för frivilliga som vill hjälpa till med julhälsningarna till församlingens medlemmar som är 90 år och över: Träff i Smedsby församl.gård (Ingång från Niklasvägen). Har du inte möjlighet att komma men vill hjälpa till ändå, tag kontakt med Hanna-Maria tel. 0443226707.
Ti 28.11: kl 14 Karatärf: i Smedsby församl.gård.
Ons 29.11: kl 9.30 Höstens sista familjegruppsamling i Karperö:

KVEVLAX
To 23.11 kl 18: Barnkoren övar i fh
To 23.11. kl 19: Kyrkokören övar i fh
LÖ 25.11 kl 18: Firande av Finland 100 år. Konsert med 100 personers kör. Konferencier Pia Lagus. Arrangerer församlingarna i Kvevlaxbygden. Servering.
Sö 26.11 kl 10: Gudstjänst
Må 27.11 kl 19: Bön för bygden i Krubban
Ti 28.11 kl 19: Bön och Bibel i Krubban
To 30.11 kl 9.15: Karakaffe i ds.

MALAX
LÖ 25.11 kl. 16.30: Jubileumskoncert med fosterländskt tema – för att fira Finlands 100-års jubileum i kyrkan. Vasabygdens säng- och musikförbund – medlemsgrupper, körer och orkestrar. Gratis inträde / Programblad 10 euro.
SÖ 26.11 kl. 10: Gudstjänst i kyrkan.

Norrback, Rainer Holmgård.
Ti 28.11 kl. 18.30: Missionsauktion i KH. Gåvor mottages med tacksamhet! Kom och understöd missionen. Mäklare: Kerstin Enholm.
FR 1.12 kl. 9.45: Daghemmens och Dagmammornas Adventsandakt i kyrkan.

PETALAX
Gudstjänst: sö 26.11 kl. 11. Björklund, Rainer Holmgård.
Syfoeningen: on 29.11 kl.13.30 i församlingshemmet.

REPLÖT
Sö kl. 10: Gudstjänst i Replot. Kaski, Warg, predikan Rune Östman.
Sö kl. 12.30: Högmässa i Björkö. Kaski, Warg, predikan Rune Östman.
To 30.11 kl. 9.30: Småbarnens julkyrka "Pepparkaksdagen" i Replot. Kaski, Wargh. Efteråt saft och pepparkaka på kyrkbacken.

SOLF
Sö 26.11. kl 10: Högmässa, A-M Audas-Willman, Heidi Lång. Söndagsskola.

VASA
TREFALDIGHETSKYRKAN
Ökenmässa: sö kl 13 Gunnar Särs, Jern, Andersson.
Adventsfest för pensionärsgrupporna: ons 29.11 kl.11.30 i stora förs.salen, Skolhusg. 28. Jul lunch (7€), drama, allsång.
Pilgrimsmässa: to 30.11 kl 9 i Kryptan. Lundström, Blomqvist, Andersson.
Kyrkkaffe
BRÄNDÖ KYRKA
Sunday Service: at 1 pm.
DRAGNÄSBÄCKS KYRKA
Ökenmässa: sö kl 11 Jern, Kronlund. Barnprogram. Kyrkkaffe.
SUNDOM KYRKA
Cafégudstjänst: i prästgården sö kl 15 Lindblom, Kronlund. Vi firar kapellförsamlingens 30-årsjubileum. Servering.

PEDERSÖRE PROSTERI
ESSE
LÖ 25.11 kl. 19: Sammankomst i Punsar bönehus.
Sö 26.11 kl. 10: Gudstjänst i kyrkan, pred. Samuel Erikson, Björk, Frantz. Textläsare Viveca Björk, kyrkvårdar Bäckby-Värnum-Humla.
– kl. 14 och 19: Sammankomst i Punsar bönehus.
– kl. 18: Kvällsmöte för alla äldre i församlingshemmet, Björk.
Må 27.11 kl. 14: Pensionärsångarna i Essehemmet.
Ti 28.11 kl. 18.30: Symöte i Ytteresse bönehus.
On 29.11 kl. 12: Lunch för daglediga, Björk. Anm senast 24.11 till 0403100458.
To 30.11 kl. 9.30: Småbarnens advents-andakt i kyrkan, Granlund, Forsblom. Sång av barn från Diamanten.
Fr 1.12 kl. 20: Ung mässa i kyrkan, Björk m.fl.
Missionssoppa gav 1526 €. Tack alla som bidrog!

JAKOBSTAD
FR 24.11 kl. 19.00: In da house i Församlingstrets ungdomsutr., Wikblad.
LÖ 25.11 kl. 10.00: Fokus Sport i Oxhamns skola, innebandy och futsal. Ta med egen innebandyklubba du som har, inneskor. Föräldrar och barn spelar med och mot varandra. Intervju med gäst. Info Niklas tfn 040-3524349. Saft ingår! 5 euro/familj.
SÖ 26.11 kl. 10.30: Söndagsskola med små och stora i Församlingstretet. Gemensam lunch.
TO 30.11 kl. 12.00: Gudstjänst i Jakobstads kyrka, Anderssén-Löf, Wester.
SÖ 24.11 kl. 14.00: Diskussion om äldreomsorgen i Jakobstadsregionen i Församlingstretet. Öppet tillfälle för allmänheten. Medverkande: riksdagsledamot Anna-Maja Henriksson, geriatrker, överläkare Markku Kautiainen, m.fl. Kaffeservering.
SÖ 26.11 kl. 15.00: Sammankomst i Skutnäs bönehus, Stefan Snellman. Efteråt servering.
SÖ 26.11 kl. 17.00: Fokus i Församlingstretet. "Två brötresor med Jesus!", Jimmy Österbacka. Himlakören.
Ti 28.11 kl. 11-13: Jakobstads kyrka öppen för bön och samtal.
ON 29.11 kl. 18.00: U-klubbens julfest i Församlingstretet, Turpeinen.
TO 30.11 kl. 18.00: SLEF:s missionsafton i Församlingstretet, Jimmy Österbacka, Raimo & Boris.
TO 30.11 kl. 19.00: Kvinnocafé i Församlingstretet, Turpeinen, Borgmästars.
KRONOBY
Fr 24.11 kl 10.00 Talko: i fh inför missionsförs.
LÖ 25.11 kl 10.00-14.00 Missionsförsäljning: i fh. Älgsoppa kl 11.00-13.00
19.00 Stugmöte: hos Lillian och Mats-Erik Bäck
19.30 Ungdomarnas lillajul: i fh
Sö 26.11 kl 10.00 Gudstjänst: Krokfors, Victoria Sundelin
19.30 KU:s projektör: i Nedervetil fh
Må 27.11 kl 9.00 Seniorcafé: fh, bibliotekarie Katarina Kronlund

LARSMO
Sö 26.11 kl. 10 Högmässa: Stig-Olof Fernström, Lassila, Vidjeskog, sång Mats Löf. Kyrkkaffe. Kyrkvård: Litens, Holm.
– kl. 18 Sångafon: i Västerby bönehus, Stig-Olof Fernström. Mathias Svenfelt och elever från Näs skola medverkar med sång. Servering.
To 30.11 kl. 9.30 Adventskyrka: för de minsta, Sjöblom, Vidjeskog. Servering.
– kl. 19 Karasamling: vid Inremissionshemmet, med Bo Ahlvin, Nils Johansson, Jens Sjöland m.fl. Servering.
NEDERVETIL
FR 24.11 kl. 13.00: Andakt med nattvard i pensionärshemmet, Store.
SÖ 26.11 kl. 10.00: Gudstjänst, Per Svenfelt och Sonja Smedjebacka.
SÖ 26.11 kl. 18.00: Gemenskapskväll i fh, Albert Häggblom, Kyrkokören med Sonja Smedjebacka och Harry Kronqvist.
SÖ 26.11 kl. 19.30: KU:s projektör över julsångerna i Nedervetil församlingshem. Välkommen med!

NYKARLEBY CENTRUM
Fr kl 19 Lovsång o förbön: fh, gäst Kerstin Mitts
LÖ kl 19 Gospelkonsert: kyrkan, höstens projektör, Hellman
Sö kl 10 Högmässa: Sandvik, Hellman
Må kl 14 Skoklot missionskrets: bö-

nehuset
– kl 18 Julauktion: fh, för FMS- o SLEF missionen, andakt Östman. Gåvor mot-tas tacksamt.
Ti kl 18.30 Bibelsits: fh
Mammalådor till Ryssland: må kl 18 sortering, ti kl 18 packning i fh, välkom-men på talko
MUNSALA
Ingen fredagslunch: framflyttas
Sö kl 12 Högmässa: Sundstén, Ringwall
Ti kl 19 Missionskafé: Pensala bönehus, Bo-Greger & Mona-Lisa Nygård
JEPPÖ
LÖ kl 13 Auktion: för EFO o Kenyamis-sionen, lotteri. Gåvor mottas tacksamt.
Sö kl 18 Kvällsgudstjänst: fh, Sundstén, Ringwall
Ti kl 18 Bibelsits: fh

PEDERSÖRE
www.pedersoreforsamling.fi
Fr 24.11 kl 14: Andakt i Pedersheim, Eklund, Pandey
Fr 24.11 kl 19: Forsbykoren övar i by-kyrkan
Fr 24.11 kl 20: Ungdomskväll Night Café i Kyrkhemmet i Bennäs
LÖ 25.11 kl 19: Domsöndagsmöte i Källby bönehus, Samuel Erikson, Joakim För-rars, sång av Lutherkvintetten
Sö 26.11 kl 10: Gudstjänst i kyrkan, Erik-son, Pandey, textläsare Katrine Gädda, dörrvärdar Edsevö gamla
Sö 26.11 kl 14: Domsöndagsmöte i Källby bönehus, Samuel Erikson, Stefan Erikson, sång av Malin & Jonas Forsblom
Sö 26.11 kl 15: Sammankomst i Flyngängens bönehus, Torvald Hjulfors
Sö 26.11 kl 17: Julkonsert med The Cantet i kyrkan
Sö 26.11 kl 18: Sammankomst i Kyr-kostrands församlingshem
Må 27.11 kl 13.30: Andakt i Flyngärdets pensionärshem, Eklund
Må 27.11 kl 13.30: Sundby-Karby sy-möte i Sundby byahem
To 30.11 kl 17.30: Andakt i Pedersheim, Källby fridsförening
To 30.11 kl 18.30: Julbasar i Forsby bykyrka

INTRASSERAD AV ATT STÅ HEDERSVAKT PÅ SJÄLVSTÄNDIGHETSDAGEN? OM DU ÄR 18-25 ÅR TA KONTAKT MED MARTIN HAGMAN Tfn 040-1804647 senast 30.11.
PURMO
To 23.11 kl. 19.30: Projektören övar i kyrkhemmet.
Sö 26.11 kl. 10: Högmässa i kyrkan, Portin, Johansson.
– kl. 12: Gudstjänst i Ävist bykyrka, Portin, Johansson.
To 30.11 kl. 14: Andakt i Purmohemmet, Portin, Johansson.
– kl. 19.30: Projektören övar i kyrkhemmet.
– kl. 19.30: Auktion i Ävist bykyrka.

TERJÄRV
TO 23.11 kl 16-19.30: Skriftskola i förs.h.
FR 24.11 kl (obs tiden) 18.30: Bön och lovsång förs.h, Ralf Salo medv.
Sö 26.11 kl 10: Gudstjänst, khden, Ste-fan Lönnquist.
Ti 28.11 kl 13: Missionscafé Terjärv, Anna och Magnus Dahlbacka, Bengt Strengell.
ON 29.11 kl 14: Finsk bibel- och sam-talsgrupp i förs.h, khden.

Kyrkvägsvandring i Kvevlax

Kvevlax församlings kara-kaffegrupp samlas varannan vecka i Drängstugan under Svante Nylunds eminen-ta ledning. Förutom kaffe-drickande förs en diskus-sion över olika teman, ofta med en inbjuden gäst. Under 2017 utlokaliseras kaffesit-sen vid två tillfällen, vår och höst, till några av de histo-riska platserna där Maxmo-Kvevlax medeltida kyrkväg till Mussor (Mustasaari) -Vasa gick fram. Den drygt drygt tio kilometer långa ruten Kvevlax-Mussor genom väglöst land bestod av båtfarleder över havsfjärdar och träsk, samt stigar genom skog och mossmark. Sträckan blev betydligt längre (över vatten) för Hankmobyarna samt Vas-sor-Kuni och Maxmo som även använde samma rutt från Kvevlax.
Ortnamn som Vilanback-en, Hammossen och Bäck-sede vittnar om Kvevlaxbor-nas bortglömda kyrkfärder för många hundra år se-dan. Vid Vilanbacken vila-de kyrkfolket under kyrk- och likfärderna, vid Hamn-mossen låg en båthamn och genom Bäcksedelöper fort-farande en slingrande bäck genom det forna edet.

Kvevlax och Mussor -Vasa låg länge i ett stort skär-gårdslandskap, den första kyrkan restes enligt legen-den under senare hälften av 1200-talet på Kapellback-en (Gamla Vasa). Kyrkan betjänade området mellan Malax, Kyrolandet, Vörå och Munsala. Båtar använ-des länge som enda trans-portmedel över de sto-ra havsfjärdarna. I Kvevlax var naturen dock lite annorlunda, den kortas-te kyrkvägen gick genom skogen och träskan.
Kustens kulturlandskap har genomgått stora för-ändringar genom land-höjningen som omvand-lat båtfarlederna och fis-kevattnen till produceran-de åkrar och avkastande skog. Även människan har ingripit kraftigt och om-vandlat naturen för eko-nomisk vinning, träskan i skogen mellan Kvevlax (Gamla Vasa) torrlades i ett stort projekt åren 1852-72. Var vi än rör oss syns kul-turpåverkan i landskapet.
Under våra utfärder vandrar vi nu på den torra träskbotten be vuxen med storskog och har lite svårt att föreställa oss den gam-

la tidens vattenlandskap över flera träsk där kyrk-folket tog sig fram 3,6 ki-lometer över stora vatten, såväl som trånga passager.
Fossila åkrar
Karakaffegruppen, tillfälligt förstärkt med några markä-gare och hembygdsaktivister, söker sig vetgirigt till de oli-ka platserna med anknytning till kyrkfärderna. Fragment av stigar, som uppehålls av smådjurens notande tassar, kan ännu skönjas och vistan-nar i begrunden över fossila åkrar och anläggningar som inte mera kan förstås.
Vi gör paus vid Lövhyd-dan, byggd av markäga-re, för nödvändig korv-grillning med kaffe och på-tår. Det är tid för eftertan-ke. En tidsmaskin vore inte fel för att frammana scener med kyrkfolk gående genom skogen och båtkonvojer som rör över vattnet. Vi får dock nöja oss med vibrationerna från de historiska vingslagen som onekligen känns i krop-pen, visst blev det lokalhis-toriska sammanhanget ännu lite tydligare. Vi gladdes även över en ordentlig dos motion och att endast enstaka älg-flugor syns till. Och visst blir

KYRKVÄGSVANDRARNAS ÖVERRASKADES den 19 maj av ett vått parti vid Källbacken i Kvevlax.

det fler utfärder till de histo-riska platserna längs kyrk-vägsrutten.
Byvägarna kom först i slu-tet av 1700-talet och nuva-rande väg Kvevlax-Vasa började byggas först under 1860-talet av Kvevlaxbö-nerna. De gamla rutterna över skogen, mossmarken och träskan har nyligen do-kumenterats, bland annat

genom arkeologiska fynd av en kavelbro och fragmentariska rester från en båt som ihopfogats med, för våra trakter, mycket sällsynt sy-tekni (rotträddar). Den älds-ta dateringen för kavelbron är från slutet av 1300-talet och båten har en datering till 1400-1500. Dokumentatio-nen resulterade hösten 2016 i boken "Kvevlax, kyrkre-

sor och samfärdsel i väglöst land" utgiven av Österbott-niska fornforskningssäll-skapet och Kvevlax Hem-bygdsförening. Innehållet med text, bild och kartor har gjorts av Mikael Herr-gård, markägare och fören-ingarnas medlemmar hjälpte till under det omfattande terrängarbetet.
MIKAEL HERRGÅRD

Vi gratulerar det hundraåriga Finland!

Alla är hjärtligt välkomna på
Självständighetsfest

tisdag 5.12 kl. 18.00

i Pixnehallen!

Suomi
Finland
100

Festtal av

Eva-Stina Rönnholm,

Vice President Finance and Control,
Marine Solutions, Engines, Wärtsilä

musik, tal och annat program.

Vi bjuder på kaffe och tårter.

Malmgatan 5, 66100 Malax · Malminkatu 5, 66100 Maasilta · tfn/puh. 06 347 7111

**Dejourering
dygnet runt**

nkab.fi

Nykarleby Kraftverk

Kvarnvägen 20, 66900 Nykarleby
tel. (06) 7856252

Hos Bed Invest hittar du ett stort utbud av prisvärda Hilding Anders sängar av hög kvalitet. Välj mellan kontinentsäng, ställbar säng, ramsäng eller formbar, tryckavlastande säng. Hos oss hittar du allt du behöver för att skapa det perfekta sovrummet för just dig.

Välkommen in och testa!

Pris ex.
Snabbt formbara Aina säng
1990€ (norm.2600€)

Start Ramsäng 160 cm paket.
550€ (norm.620€)

Luftig Oiva kudde 10 cm el. 13 cm
45€ (norm. 69€) Perfekta julgåvan till den som har allt eller till företag som vill ge personalen det lilla extra.
*Oiva kudden går också att beställa via www.netlet.fi

1300 euro
+ moms

Hos Bed Invest hittar man även sjukvårds produkter från Järven Health Care. Deras ambition är att erbjuda högsta möjliga liggkomfort för patienten genom hela vårdkedjan i kombination med bästa möjliga hygien, kvalitet och säkerhet. www.jarven.se

Nixvägen 28, Närpes
to-fre 12-17, lö 10-15
Marknadsvägen 1, Smedsby
ons-fre 12-18, lö 11-16, sö 12.16

www.hildinganders.com,

www.bedinvest.fi

tfn. 0442573744

F:ma A Ekström
en
hjälpande
hand
050-5899741

**Behöver du hjälp
med något i
ditt hem?**

Vi sköter om ditt hus och trädgård

- gräsklippning
- vedarbete
- renovering, byggen
- städning inomhus och utomhus
- handla m.m.
- inredning och målar valfria motiv på en fondvägg.
- flyttservice och flyttstädning
- försäljning av dödsbo el. likn.

**Ring F:ma A Ekström
050 589 9741.
Malax
www.enhjalpandehand.fi**

**VÖRÅ
GRANIT AB**

Gravering, puts o.
förgyllnig av
gravstenar samt
förmedling av nya
gravstenar.
Tel. 0500-362109

Årets Stora Julkonsert 2017 startar i Åminne Folkpark Må 27.11 kl. 19.00

Förköp: 25,-+exp.avgift. Vid dörren 30,-

TURNÉ ÅRETS STORA JULKONSERT 2017

Må.27.11 Malax Åminne Folkpark kl 19.00
To. 30.11 Korsholm Kulturhuset kl 19.00
To. 7.12 Borgå Grand kl 19.00 **Slutsåld**
Fr. 8.12 Hangö Brankis kl 14.00
Fr. 8.12 Ekenäs Kyrka kl 19.00
Lö. 9.12 Ingå Hembygdsgården kl 19.00
Sö. 10.12 Pargas Stadshusets Fullmäktigesal kl 14.00
Sö. 10.12 Kimito Villa Lande kl 19.00
To. 14.12 Närpes Frans Henriksson Salen kl 19.00
Fr. 15.12 Vörå Folkhälsan Norrvalla kl 19.00
Lö. 16.12 Liljendal Liljendalgården kl 19.00
Sö. 17.12 Mariehamn Alandica Kultur o Kongress kl 19.00

Förköp: Studioticket, NetTicket, Luckorna, Kungsbokhandeln, Tias Bok, Norrvalla Folkhälsan, Alandica Kultur och Kongress.
Priser samt expeditions avgifter hör med din lokala biljett-säljare eller vald nätbutik.
Biljetterna är redan släppta, skaffa din genast. Välkommen.

INKAST THOMAS ROSENBERG

Språklig renhållning?

DISKUSSIONEN NYLIGEN om huruvida man på dagis får fira Fars dag, eller om den borde ersättas med en neutralare och mer inkluderande "närstående dag" (som man på ett Hforsdagis ville, men sedan avstod ifrån), kan te sig löjväckande. Men sådant har klimatet blivit, i en värld där ordens valörer kan väcka överraskande starka känslor.

Ingen skulle längre tala om lappar eller negrer. Också eskimå och zigenare är på väg ut, även om argumenten för inuit och rom kanske inte är lika entydiga. Men vad ska man säga om följande steg i den språkliga renhållningen, där alla ord som har förleden "lapp" också ska bannlysas, som Lappland och lappuggla? Något som redan är på väg i Sverige, enligt en artikel i HBL 12.11.

Så länge det handlar om att respektera minoriteters och andra utsatta grupper rätt att benämna sig själva, på det sätt de själva vill, är utgångspunkten givetvis riktig. Men om vi börjar retuscheras bort alla spår av tidigare sätt att tolka och beskriva verkligheten hamnar vi snabbt i historielösheten. Och detta sagt även om jag länge tyckt att samerna i Nordkallotten, det vill säga de nordligaste delarna av Norge, Sverige och Finland, och en del av Ryssland, borde få bilda ett fritt Sameland, eller Sápmi, men det torde ju vara en geopolitisk omöjlighet.

EN ANNAN VARIANT av språklig renhållning är försöket att förbättra en trist verklighet och tråkiga titlar med hjälp av nyord och språklig fernissa, något vi vant oss att speciellt svenskar är förtjusta i. Som lokalvårdare eller floor manager för städare, och servicetekniker eller internservicemedarbetare (!) för vaktmästare. Men visst kan vi också i Finland. Det finns sektorer inom social- och hälsovården där den språkliga korrektheten till och med går i andra riktningen, från Finland till Sverige.

Imitt arbete som översättare stöter jag ibland på kvistiga problem som har att göra med att uppdragsgivaren, till exempel en yrkesorganisation inom social- och hälsovården, är angelägen om att i sin yrkesterminologi rensa ut alla ord som är förknippade med eller ger uttryck för att de personer man arbetar med (ordet klient vill man undvika, för att inte tala om patient) har problem, är svaga och utsatta, behöver hjälp – ja, rentav lider av sin sjukdom eller sitt handikapp. Ja, så får man ju inte säga, det heter funktionsnedsättning. Eller ännu neutralare: funktionsvariation.

Att yrkespersonal inom social- och hälsovården inte bara i sitt arbete utan också i sitt språk vill eliminera allt som fräntar klienterna/patienterna deras självständighet och personliga integritet är värt allt understöd – men då den språkliga niten mera handlar om att trola bort faktiska problem och reell smärta, och ge sken av en jämlikhet och självständighet som inte finns, ja då kanske vi borde stanna upp. Allt är inte "utmaningar", som det numera heter (nr 1 bland mina språkliga hatobjekt). Det finns fortfarande, och kommer alltid att finnas, speciellt inom sjukvården, riktiga problem och svårigheter, ja rentav lidande, som vi inte får bort med språkliga eufemismer.

Thomas Rosenberg är sociolog, skriftställare och samtidsanalytiker.

"Ingen skulle längre tala om lappar eller negrer. Också eskimå och zigenare är på väg ut."

LEDIG TJÄNST

Vill du vara **t.f. ungdomsarbetsledare** eller **säsongssteolog** i Esbo svenska församling?

Vi behöver t.f. ungdomsarbetsledare till Mataskär 2- och Houtskär-skriftskolan samt säsongssteologer till skriftskollägren 2018. Mer info: www.esboforsamlingar.fi/jobb
Ansökningar senast 7.12.2017 kl. 10 till Esbo kyrkliga samfällighet, Registraturen, PB 200, 02771 Esbo, eller per e-post: kirjaamo.espoo@evl.fi

TRANSLATOR-KONTORSASSISTENT

Vi söker en **translator-kontorsassistent** till vårt team. Tilläggsuppgifter och ansökan: www.borgaforsamlingar.fi

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Mamma + 2 årig flicka önskar hyra 2-3 rum i Östra Helsingfors. Inga husdjur och är rökfri. Hyra max 900 euro. Tel. 0442089111/Tea

Jag är en tjej som studerar vid Åbo Akademi och önskar hyra (gärna färdigt möblerad) delad lägenhet i Åbo nära Åbo Akademi. Tel: 050-9131054. Ta kontakt!

Önskas hyra förmånlig etta i Helsingfors från och med Januari. Rökfri, andra årets studerande. 045-6527726

UTHYRES

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder (ettor) i Nordsjö, ej serviceboende. 0505903780 tis-to 9-12.

PÅ GÅNG

Lördagen den 25 november kl. 12-14 håller Angelican Church sin traditionenliga basar i Mikael Agricola kyrkan på Fabrikgatan 23. Brittisk mat, café, böcker och glädje utlovas.

Trevlig lägh. 2r+k,o. badr. ingl. balk. 61m2, ledig att hyra genast. Skolhusg.3-5 Vasa. Ring Mariana 0503272779

Trevlig och fräsch etta på 35 m2 med stor balkong i Tennstopet, Pargas. Hyra 400 € Tel.040-7289690, markus.ostman@gmail.com

DIVERSE

Är du på resa utomlands och ditt hem står tomt? Vi två pensionärer kan hålla huset/lokaler varm under tiden 1.1 2018 - 31.5 2019 Små reparationer går bra. Gäller bara storhelsingfors. Tel 0400 431941

DOMKAPITLET

Kaplanstjänsten i **Korsholms svenska församling** har inom utsatt ansökningstid sökt av kyrkoherden i Kvevlax församling **Jessica Bergström-Solborg** och

församlingspastorn i Vasa svenska församling **Janne Hänninen**. Kaplaren i Kemin seurakunta **Jani Koivusalo** som tidigare sökt tjänsten har återtagit sin ansökan.

Finlands Lucia RÖSTA & DELTA

RÖSTA VIA WEBBEN

www.lucia.fi eller skanna QR-koden →

RÖSTA PER SMS

Skriv meddelandet enligt följande:

Nyckelord Ditt namn
10e lucia x Kalle Karlsson
Din donation, Kandidatens ... och skicka det
5, 10 eller 20 € nummer till numret **17240**.

RÖSTA MED RÖSTSEDEL

JAG RÖSTAR PÅ KANDIDAT NR _____

Mitt namn _____
Min adress _____

Jag bidrar med _____ € (minimi 1 euro/röst)

Jag sänder mitt bidrag via

- Aktia FI12 4055 1120 0450 79
- Nordea FI64 1562 3000 1093 32
- Danske Bank FI74 8000 1870 8920 73

Sänd röstsedeln per post till:

Folkhälsan/Lucia, Topeliusgatan 20, 00250 Helsingfors. Du kan lämna ditt bidrag och din röstsedel i Folkhälsans hus och i Luckorna.

Luciainsamlingen 2017 stöder utsatta barnfamiljer

Din röst och ditt bidrag ska vara hos Folkhälsan 29.11.2017 före kl. 24.00.

De uppgifter som lämnats i samband med inbetalning och omröstning behandlas konfidentiellt och förstörs när insamlingen avslutats 31.1.2018. Från sms-bidraget avdras skatter och operatörsavgifter. Insamlingstillståndet POL-2015-13662 har beviljats av Polisstyrelsen.

www.kyrkpressen.fi

Nu är de här!

Årskalendern Ecclesia 2018

En behändig fickkalender med kyrkoårets alla högtider och bibeltexter.

Fontana Media, ringpärm

14⁰⁰

Dagens Lösen 2018

Dagens Lösen är en av världens absolut mest spridda böcker för daglig andakt, och ges ut på 51 språk. I Dagens Lösen finns bibelord och en kort psalmvers, dikt eller reflektion för årets alla dagar.

Fotana Media, hft.

9⁸⁰

Fontana Media

www.fontanamedia.fi • tfn (09) 612 615 30 • info@fontanamedia.fi • Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

ÄKTA TAVLA

"Salvator Mundi. Frälsarens bild såld för 380 miljoner euro. Och det är bara en bild. Ovärderligt att få tro på och be till honom. Och det är gratis."

Kerstin Haldin-Rönn, f.d. Kp-redaktör, Facebook

HJÄRNAN TRO

Tro kräver analys

"Att vara troende i Storbritannien är svårt och kräver ett välutvecklat analytiskt tänkande eftersom den som tror måste gå mot strömmen, det vill säga den förhärskande uppfattningen",

säger **Valerie van Mulukom**, en av forskarna bakom en färsk studie där man studerat kristna pilgrimers hjärnor.

Studien hävdar att det krävs mer logiskt tänkande för att utveckla religiös tro än tvärtom. Den går att hitta på webbsidan Scientific Reports.

Årets jultidningar är här –

JULSTJÄRNAN är en fartfylld jultidning för dig som är 7–12 år. Res runt i ett 100-årigt Finland, läs om året i ett häststall och om hur det är att ha motocross eller segling som hobby!

Julstjärnan är skolornas jultidning.

beställ nu!

JULFÖNSTRET passar fint för dig som är 5–8 år. Julevangeliet i legoverion, en hälsning från en annorlunda jul i Thailand, pyssel, recept och berättelser. Vi firar både Luther-jubileet och Finlands 100-årsdag!

Julfönstret är en fin julgåva till alla barn i klubbar och grupper.

www.fontanamedia.fi • tfn (09) 612 615 30 • info@fontanamedia.fi • Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors

Fontana Media

GULDVIVA™

Beställ enkelt i vår webshop eller ring 018-22130 för personlig service.

Smycket levereras i en fin ask, om så önskas även presentinslagen. Leverans inom 4 dagar.

GRATIS FRAKT till Kyrkpressens läsare!

Ange rabattkoden KP då du gör din beställning. Erbjudandet är giltigt t.o.m. 24.12.2017

HANDGJORDA KVALITETSSMYCKEN FRÅN ÅLAND

Ängeln
inklusive kedja

Endast 69 €

925 sterlingsilver (nickelfritt)

Se mer av våra smycken på WWW.GULDVIVA.COM

Jag fick behålla min dotter.

Tack vare cancerforskningen är det allt fler som tillfrisknar. Men för att kunna gå mot nya genombrott behöver vi Er hjälp. Låt forskningsresan fortsätta och gör en testamentsdonation.

Beställ en testamentsguide på adressen: www.cancerstiftelsen.fi.

Syöpäsäätio.
Cancerstiftelsen.

”Nu har Heli blivit friskförklarad och påminner mig alltid om att vi inte lever bara för veckosluten och de lediga dagarna, utan vi lever här och nu.
– Kommentar av mamman Raija om sin dotter Heli, som lidit av Burkitts lymfom.